

ENIGE GEDACHTENIS VAN

AART SCHREUDER

Lunteren

3 april 1891 — 25 maart 1967

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

TEN GELEIDE

Reeds geruime tijd leefde bij mevr. de Wed. Schreuder- van Mourik de begeerte om de predicatie bij het overlijden van haar man, Aart Schreuder, die bijna 35 jaar het ambt van ouderling bekleedde in de Gereformeerde Gemeente te Barneveld, het licht te doen zien, met een verslag van de daarbij gehouden toespraken in de kerk en op de begraafplaats.

Door de goede zorg van een catechisante is dit nu uitgewerkt voor de druk.

Tevens wilde zij als herinnering in het boekje zien opgenomen de stukjes die wijlen haar man schreef in de Kerkbode. Ook deze artikeltjes vindt U in dit boekje terug. We hebben ze gelaten zo ze waren. Dus ongepolijst.

Voorts vindt U afgedrukt de laatste toespraak die door hem werd gehouden ter gelegenheid van de ingebruikneming van de nieuwe kerk.

En tenslotte nog briefwisseling met enige vrienden, alsmede een brief die hij vanuit het ziekenhuis aan de gemeente heeft geschreven.

Van hem kan gezegd worden: "Hij was een mens". Maar dan zulk een mens waar God genade in verheerlijkte. Wat van Schreuder was daar is hij nu eeuwig van verlost, maar wat van Hem is die leeft tot in alle eeuwigheid, dat juicht nu voor de troon van God en het Lam. Hij had vele vrienden, zij het voor hen een aandenken aart deze man die zoveel voetstappen in deze gemeente had liggen.

Barneveld, juni 1969

Ds. A. W. Verhoef

VERSLAG VAN DE BEGRAFENIS

ROUWPREEK DOOR DS. A.W. VERHOEF

Psalm 89 : 12

Lezen: 2 Tim. 2

Psalm 68 : 2

Psalm 89 : 8

Psalm 118 : 10

Gebed.

Geachte weduwe met uw kinderen, Gods knechten en ambtsdragers in ons midden.

Wij zijn met elkander samengekomen in een ure van rouw. En toch, al is het waar dat het een ure van rouw is, omdat God één wegnam, uit de strijdende kerk en hem overplante in de triomferende kerk; en wij kunnen ze hier in een tijd van grote en vele wankelingen zo moeilijk missen, maar anderzijds de Heere zegt het in Zijn Woord: *Daar blijft een rust over voor het volk van God.* En dan zullen we er niet één mogen misgunnen wat de Heere heeft gegeven.

En nu weten we allemaal wel zo ongeveer de omstandigheden. Sinds hij een paar jaar geleden in het ziekenhuis geweest is, is onze broeder Schreuder nooit meer de oude geweest, hoewel hij zich liever menselijkerwijs gesproken, doodgelopen zou hebben om nog wat voor de kerk te doen en om in Gods huis te zijn, dan bij de pakken neer te gaan zitten. Dat was zijn karakter. En eigenlijk sinds de herfst van het vorige jaar hebben we het aan moeten zien, en we hebben wel eens tegen elkander gezegd: *Het gaat niet goed.* Hij was moe en dikwijls moeilijk naar het lichaam. Meer dan hij voor de gemeente heeft willen weten. Hij was hard voor zichzelf. En toen hij vorige week zondag in de consistorie was, en de broeders zijn daar getuige van geweest, toen is er wat door ons heengevlijmd, en we hebben dat ook gezegd in ons gebed, toen hij daar nog op dat hoekje zat, dat de dagen van die broeder geteld waren. En toen we klaar waren met bidden en hij hier de kerk doorstropelde naar de consistorie, toen is dat wel bevestigd geworden voor ons: Wij zien hem hier in de kerk niet meer terug.

's Nachts kreeg hij een maagbloeding. In de volgende week scheen het nog weer wat op te knappen. Maar zijn vrouw weet het 't beste: Daar was toch iets in zijn leven, zodat hij toch met dit leven in feite al had mogen breken.

Wat zijn begrafenis betrof, en ook wat het toekomstige betrof, dat heeft hij de vorige week al mogen bespreken. En zaterdagmorgen zijn we bij hem wezen kijken.

We hebben u straks Psalm 89 laten zingen. Dat is het laatste lied geweest waarin hij Koning Jezus verheerlijkte en dat hij in zijn kamer op zijn bed heeft liggen zingen. Ik hoop dat wij het ook mogen doen als we zover komen dat we gaan sterven. En toen we daar om vijf uur kwamen, (menselijkerwijze was dat toevallig, maar er bestaat geen toeval) toen hebben we gezien dat ook hij moest ervaren wat elkeen in meerdere of mindere mate ervaart, dat het lichaam der zonde en des doods afgebroken wordt.

De broeders Fraanje en Barten en mijn vrouw waren erbij en nog anderen. En we zullen dat beeld van die grote lichamelijke smart niet gauw vergeten. Hij werd naar het ziekenhuis gebracht en daar hebben we hem om half negen voor het laatst gesproken. We hebben toen gezegd: Broeder, als het maar zo mag zijn:

Doch gij, mijn ziel, het ga zo 't wil;

Stel u gerust, zwijg Gode stil.

En toen haalde hij die slappe hand onder de dekens vandaan. Ik zei: Laat hem maar

liggen.

Maar hij zei: *Nee, ik moet je een hand geven. Dominee, dat ligt eeuwig vast.*

En toen zijn we weggegaan en de weduwe met haar kinderen bleven. En toen we goed en wel thuiskwamen, was hij in de eeuwigheid. En we hebben deze dagen nog al eens gedacht: Het was een mensenkind als alle anderen. En zoals met elk van Gods kinderen: hij had er die hem verachtten en hij had er die hem verafgoodden. En het is allebei verkeerd, want het was een mensenkind. En toch ben ik blij dat hij nog maar drie weken voor zijn sterven, toen we bij de oude Holleman, die we morgen moeten begraven, gingen kijken, in de auto tegen mij zei: *Dominee, ik heb in mijn leven nog al eens wat verkeerd gedaan.*

En daarom heb ik zondag gezegd: We hebben niet meer over zijn gebreken te praten, want daar is hij voor eeuwig van verlost. En toen wijlen ds. G. H. Kersten stierf, toen zei ds. Lamain: (aan wie wij altijd een nauwe band gehad hebben) Kersten is voor eeuwig van Kersten verlost. En ik zeg het hem na: Schreuder is voor eeuwig van Schreuder verlost. En daarom gaan we in dit ogenblik niet Schreuder verheerlijken, want Schreuder kan u niet zalig maken.

Maar we hopen een ogenblik uit het woord van God te mogen spreken over 2 Timotheüs 2 : 19a:

Evenwel, het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen die de Zijnen zijn.

De apostel Paulus had grote last van allerlei dwaalleraren. En dat zal wel zo blijven tot aan de avondstond van de wereld. Een Hymeneüs en een Filetus, die zeiden dat er geen opstanding der doden is. En daar had de apostel al meer mee te maken gehad. Want hij getuigt het: *Indien wij alleen in dit leven op Christus zijn hopende, wij zijn de ellendigste van alle mensen.* Maar hij wist dat zijn toekomst verzekerd lag en hij wist wat hem straks in de zalige gewesten der eeuwigheid wachtte en wat een elk van Gods kinderen toch wel eens bij tijden heeft, dat hij het met een wenend hart uitroept:

God des levens, ach, wanneer

Zal ik naderen voor Uw ogen;

In Uw huis Uw naam verhogen?

(Al is dat door ons afglijden helaas geen dagelijks werk.) En daarom gaat de apostel aan zijn jonge vriend Timotheüs schrijven. Hij zegt: Timotheüs, luister.

Evenwel. Wil je er op letten? Het is evenwel zo. En hoe komt dat, dat het zó is? *Evenwel, het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen die de Zijnen zijn.* En nu ligt de vastigheid niet in onze gerechtigheid en niet in onze gemoedelijkheid en niet in onze ervaringen, maar de vastigheid voor de kerk ligt in God. En daar gaat het hier over. Kijk er de kanttekening maar eens op na, die zo zuiver verklaart dat het hier gaat over het fundament van Gods eeuwige verkiezing, van Zijn verkiezende liefde, waaraan de wereld en de godsdienst zich doodstoten, maar waarmee het volk van God wel eens blij is. Dat God in de stilte der nooit-begonnen eeuwigheid gedachten des vredes had, waar Hij een wereld zag in verderf en ondergang, en dat Hij naar Zijn eeuwige raad het waar gemaakt heeft: *Het is door U alleen om het eeuwig welbehagen.*

Dat wordt de grondslag van Sion. Daarom wordt ze zalig en daarom komen ze uit de grote verdrukking, omdat God het heeft gewild. Schreuder heeft nooit gewild. Degenen die in de Valk met hem opgeroep zijn, weten dat wel. Wat was hij ver van God af. Maar de Heere heeft hem Zelf stilgehouden. En ziet, zo gaat het toch in het leven van ieder van Gods kinderen. Daar moet een wonder gebeuren.

En nu zegt de apostel Paulus zo duidelijk: *Evenwel, het vaste fundament Gods staat.* Dat fundament is zeker en gewis en dat fundament ligt in de eeuwigheid. Dat was niet omdat Gods kinderen zo goed waren of omdat ze zelf wat gedaan hadden, want al hun werken zijn er buiten gesloten. De apostel zegt: *Waar is de roem? Ze is uitgesloten. En wie roemt, die roeme in de Heere.* En de Heere zegt het Zelf in Zijn Woord bij monde van Jesaja: "Dat zal Mij zijn als de wateren van Noach, toen Ik zwoer dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan. Alzo zal Ik op u niet meer toornen noch op u schelden".

Dat is dat volk, dat van eeuwigheid verkoren, in de tijd wordt toegebracht en dat om de genade die Christus heeft verworven, hier de reiniging ontvangt en dat hier leert dat het leven in Hem ligt. Misschien kunt ge het dan ook u beter indenken waarom hij juist, als we het achteraf bekijken, dit lied heeft gezongen, dat alleen maar wees op Hem, de grote Levensvorst van Sion.

En nu heeft de Heere getuigd: *Het vaste fundament Gods staat.* De Heere zegt in Zijn Woord: *Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen.* En het is Zijn raad geweest, dat hij, nu bijna zesenzeventig jaar geleden, geboren is. Het is ook Zijn raad geweest dat hij daar op de Ganzenkamp tot God bekeerd is geworden, maar het is ook Zijn raad geweest dat hij na een lange ambtsperiode, nu uit het midden van de familie, maar ook uit het midden van de kerk is weggenomen. De Heere doet geen onrecht. Hij vergist Zich niet, omdat Hij alles in Zijn hand heeft. Hij heeft het getuigd: "Ik, de Heere, worde niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd".

Als het aan Schreuder gelegen had dan was hij al lang verteerd geweest. Want hij heeft naar God niet gezocht en naar God niet gevraagd. En daar zal een ieder die God opzoekt iets van leren. En dat is nu noodzakelijk om het te mogen bewonderen in beginsel en om het in eeuwigheid volmaakt te doen, dat God naar Zijn welbehagen mensen trok uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht en bracht op de weg des levens.

En wanneer Gods knecht van dat fundament getuigt, dan moet u niet denken dat dat een los fundament is, want er staat: *Het vaste fundament Gods.* Dat fundament, zegt de kanttekening, is bestemd, dat is vast en zeker. Het is onwrikbaar. Het wordt door geen aards vermogen ooit bewogen. Dat volk kan zich er nooit meer uit zondigen, al hebben ze soms tijden dat ze in het duister en ver van God af leven en dat ze het ervaren moeten dat er weinig van de liefde van Christus openbaar komt in hun leven. Maar de zaak zelf, die Hij gedaan heeft, blijft vast en onverbroken. En Hij heeft dan ook een eed gezworen voor Zijn Sion, dat Hij Dezelfde blijven zal tot in alle eeuwigheid en dat Hij ze toevergaderen zal vanwaar ze ook komen, hetzij uit Barneveld, hetzij uit welk deel van ons vaderland of van de wereld. Maar ze zullen er komen. Waarom? Omdat dat vaste fundament staat. Omdat het Zijn zaak is. Het is onze zaak niet, maar het is Zijn zaak. En daarom zullen ze er komen.

En daarom zegt het Woord van God ook: "Wie zijn dezen en vanwaar zijn ze gekomen? Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen. Ze hebben hun lange klederen gewassen en hun lange klederen witgemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn ze voor de troon van God en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en Die op de troon zit, zal hen overschaduwten". Er staat: "hebbende dit zegel". Wat betekent dat? Wij weten allen wat een zegel is. Een zegel wordt gehecht aan iets dat duurzaam en kostbaar is. En wat is nu duurzamer en kostbaarder dan het welbehagen Gods, dat door de hand van Christus gelukkig voortgaat?

Dan wordt het waar: "ze zullen komen met gewezen en met smekingen zal Ik ze voeren". Het is waar: het ligt vast in God, om God en door God, maar het keert ook tot God weder. Want alleen Zijn werk zal eeuwig juichen tot Zijn eer en heerlijkheid. Het is duurzaam. Maar ook kostbaar. Want wat is nu kostbaarder dan dat God de mens om Zijns Zelfs wil begenadigt in Christus Jezus. Er is niets kostbaarders in de wereld. Je kunt de hele wereld bij elkaar verzameld hebben, kasten vol met goud, maar dat heeft allemaal geen waarde.

Laat de jeugd, voor wie broeder Schreuder in De Valk zoveel jaren gecatechiseerd heeft, en met wie hij menigmaal dat oude Hellenbroek behandeld heeft, naar de mater gave die God hem gaf, dat bedenken. Hij wist het, en wij mochten het ook weten, dat dat zo'n kostelijke gave is, iets wat wij niet naar ons toe kunnen trekken, maar wat van God gegeven wordt en wat in de harten van al Gods Sionieten, hetzij van verre staand of dichterbij gebracht, geleerd wordt. Dat wij het ook mochten leren: *In Hem alleen is het leven*. Daarom zegt Gods knecht: Er staat een stempel op. Alleen aan hen wordt door Christus die genade bewezen, voor wie Hij het verworven heeft. Het is pas Pasen geweest.

Zaterdag zei broeder Schreuder nog tegen mij: "Dominee, ik gun je van harte een goede Avondmaalsviering, maar houd de bokken eraf en nodig de schapen".

En toen zeiden wij nog: "Ja, maar wij kunnen de bokken er niet afhouden".

Toen zei hij: "Dat is waar, maar nodig de schapen. En daar zijn ook kleine schapen bij, die worden ook genodigd". Maar het blijft altijd waar: Gods eigen werk zal gekroond worden. En nu staat er verder in die tekst geschreven: De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn.

Denk maar aan de honderd vierenveertig duizend, die verzegeld waren, een symbool van de kerk, die uit alle geslachten komen zal en die tot aan de late avondstond der tijden, en God geve ook in 1967, nog toevergaderd wordt en gehaald wordt uit de klauwen van de duivel om achter de Heere te mogen aanlopen, om te mogen leren: "Dit is de weg; wandelt in dezelve". Want Hij kan toch alleen het leven maar zijn. En dan weet ik wel, dan kan het rondom zeer stormen, dan kunnen wij soms denken dat de kerk zal vergaan. Dat ligt niet aan ons, want er staat in het Woord geschreven, en dat is en blijft eeuwig waar: En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot aan de vol-einding der wereld".

En dat is hetzelfde wat ik in Zeeland pasgeleden op een wandtekst zag staan:

*"Wat winden dat er waaien,
Wat regen dat er plast,
Het hoge huis van Sion
Staat onbeweeglijk vast".*

Waarom? Wel, "de Heere kent degenen die de Zijnen zijn". Hun namen zijn geschreven in de hemel en bij God, en wanneer ze ook moeten komen, al moeten ze uit De Valk komen, maar ze komen er, omdat God dat heeft gedaan en omdat Hij zorgen zal dat ook daarin Zijn naam zal worden verheerlijkt. Gods getuigenis zegt: "De Heere kent de weg der rechtvaardigen, maar de weg der goddelozen zal vergaan".

En daarom is het ook voor de familie zo'n waarschuwing. Wij gaan ook eens sterven en wij worden niet allen zesenzeventig jaar oud. De voorbeelden ervan zijn in het midden van de gemeente voor het grijpen.

Er zitten hier vele weduwen en veel weduwnaars. Nu is zijn echtgenote iets geworden wat ze nooit geweest is, nu is ze alleen. Daarom mocht de Heere u gedenken en sterkte geven. Ge mocht ernaar staan dat in uw leven te weten: "De Heere kent degenen die de Zijnen zijn".

Er kan een volk op de wereld zijn, dat er bij de aanvang iets van kennen mag, maar dat aan alle kanten bevochten en bestormd wordt, en dat zegt: Is het wel waar geweest, en dat het in het hart schreeuwt:

*"Dan peinst mijn ziel: Is 't waar, zou God
Ook weten van mijn droevig lot;
Zou de Allerhoogste van mijn klagen
En bittere rampen kennis dragen?"*

Hem hebben we nodig. Sion mocht er naar staan. Weduwe, de Heere mocht dat verheerlijken in uw leven, maar ook in het leven van uw geslacht, in het leven van zijn broers die nog leven, die ook oud worden, die zijn leven daar in De Valk gezien hebben en die het geweten hebben dat God daar een ommekeer heeft gebracht. Dat het door genade ook hun deel mocht worden, opdat ze straks niet zouden buiten staan. En nu staat er hier in de tekst iets achter.

Er staat geschreven over dat vaste fundament met dat zegel eraan, en op dat zegel: **"De Heere kent degenen die de Zijnen zijn."**

Omdat Hij ze van eeuwigheid heeft liefgehad en in de tijd toebrengt. Maar nu moeten wij niet denken dat ze daar niets van weten. Ze weten het bij bevinding, door het Woord van God, en door de bediening van de Heilige Geest, dat het leven alleen maar in Christus verborgen kan zijn bij God en dat Hij alleen het leven van Sion kan zijn, en alles wat daarbuiten is, is waardeloos. Want in Hem is alles, waarmee ze kunnen leven en sterven. En dan kunnen ze in het land van hun vreemdelingschappen alles meemaken, maar ze komen erdoor en ze komen eruit. Ze komen uit de grote verdrukking. Waarom? Omdat hun namen in het boek des levens staan en daarom zullen ze gewis niet verloren gaan. Zij zullen nooit verloren gaan. Gelukkig, als we iets mogen weten van wat de Koning der kerk getuigd heeft, dat ze in beide Zijn handpalmen gegraveerd zijn, en daar kunnen ze nooit meer uit. Die grond, die zekerheid voert ze door dit leven heen, die brengt ze aan het eind van dit leven, maar ook in het land zonder zonde, waar alle gebrek, moeite en verdriet verdwenen is, omdat ze aldaar Hem zullen zien en niet een vreemde, de Koning en Zijn schoonheid en het vergelegen land.

Maar dan moet het waar geworden zijn in hun leven: *Een iegelijk die de naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.* We kunnen er een mond vol over gehad hebben, maar ons leven moet er naar zijn. En dat geldt niet alleen ons leven met de naaste, maar ook de waarheid die naar de godzaligheid is. En daar was zijn hart aan verpand. Als je daaraan kwam, dan kwam je aan zijn leven.

En dat woord moge onder ons blijven, dat de Heere hier meer dan vijfenzeventig jaren heeft laten prediken naar de mate der gaven die God hen gaf. Ik denk aan ds. Fraanje, die hier éénendertig jaar zijn arbeid heeft gedaan. Maar het fundament moet hetzelfde blijven: Dat God, omdat Hij God is, uit vrije en soevereine liefde, met alles wat er van ons zou zijn, een volk zalig maakt dat in zichzelf haar verlorenheid leert kennen, opdat het waar mag worden: "Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u; het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme". Waar is de roem? Uitgesloten.

Het is eeuwig waar wat zij allen zingen die eruit gehaald zijn: *Dan ga ik op tot Gods altaren.* Op de hoek van die bank zult u hem nooit meer zien. Hij is uit de strijdende kerk en hij is nu bij die schare die met de palmtakken in de hand, met de witte klederen en met de onverwelkelijke kroon de onverderfelijke en onbevlekkelijke kroon, in de hemel altoos zingt van de wonderen die God heeft gedaan. En weet u,

waar u het aan kennen kunt of het waar is in het leven? We hebben eens een ouderling ontmoet, die zei: "Ik hoop dat ik je eenmaal boven terug zal zien. Maar 't zal de grote vraag zijn of ik er kom". En later hebben we wel eens gezegd: Voor hem is 't geen twijfel, maar 't zal voor ons de vraag zijn. Ach, dat we het mochten zoeken bij Hem, Die het tot Zijn kerk gezegd heeft: "Het vaste fundament Gods staat".

Als er van Barneveld iets bij moet, dan is het eeuwig verloren. Maar omdat het Gods werk is, daarom zal het eeuwig openbaar komen dat ze door de nood en strijd, door tegenspoed en verdrukking toch ervaren: "Dat ik niet mijns, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomen heeft betaald".

Weduwe, wij weten dat gij goed voor uw man geweest zijt, en gij hebt zijn levensavond veraangenaamd. Hoeveel keren zijn we niet weggereden dat gij voor 't raam zwaaide en dat hij zich omdraaide en terugzwaaide. Dan zei hij: "Ik heb een beste vrouw gekregen, dat laatste poosje nog".

En daarmee verachten we zijn eerste vrouw niet, die ook trouw voor hem gezorgd heeft, maar wij weten alleen van de laatste tijd. En daarom mocht de Heere u in uw smart gedenken en geven dat ge ten volle mocht gaan onderschrijven: "De HEERE heeft alles goed gedaan, en Hij heeft het ook op tijd gedaan". Niet alleen: "De HEERE heeft gegeven, de HEERE heeft genomen", maar ook: "de Naam des HEEREN zij geloofd".

En de kinderen, al zijn het dan uw eigen kinderen niet, mochten u met een weinig liefde omringen. Ik weet dat ze het gewaardeerd hebben hoe u voor hem geweest bent. De Heere moge het lonen.

Maar familie, hij is weg. Maar laat het nu niet zo zijn, dat de vermaningen en zijn woorden, die bekend waren, tegen u zullen getuigen. Want straks staan wij voor die grote witte troon, en dan zal het er op aan komen hoe wij op de aarde geleefd hebben. Wij gaan allen de weg van alle vlees.

Vorig jaar heeft hij nog met zijn vrouw overlegd dat hij de oude Bouw aan het eind wilde brengen, die hij bijna vanaf zijn geboortedag al gekend heeft, die vijftienentwintig jaar oud is, en van wie hij in de loop van zijn leven veel liefde ontvangen had. En nu wilde hij zo graag wat liefde teruggeven.

Weduwe, u weet wat uw man met u afgesproken heeft, en ik hoop dat ge van God de genade krijgt om hem te verzorgen, en dat hij ook die genade zou verkrijgen, die ook hij nodig heeft. En voorts, gemeente, het is ons allen nodig wederom geboren te worden. Toen hij de laatste keer hier stond, en dat is achteraf zijn zwanenzang geweest, toen zei hij: *Ge moet wedergeboren worden.*

En laat dat woord dan onder ons mogen blijven. Daar moet een Godsdaad in ons leven gebeuren. Laat het Gods Sion vertroosten, dat het hier altijd niet duren zal, maar dat alles van u er buiten valt, en dat alleen hetgeen van de Heere is, eeuwig zal juichen tot Zijn heerlijkheid. En daarvan wilde ik nog samen met u zingen uit Psalm 89 : 8.

Hierna heeft ds. L. Rijksen de schare nog toegesproken.

Ook hij is inmiddels uit de strijdende kerk in de triomferende kerk opgenomen.

De overledene had zeer veel hoogachting voor ds. Rijksen en het was een van zijn wensen dat hij genodigd werd om bij de begrafenis tegenwoordig te zijn.

Ds. Rijksen heeft met ontroering van het overlijden van br. Schreuder kennis genomen.

Hij wees er dan ook in zijn toespraak op dat het voor de overledene gold: *Komt in, gij*

gezegende Mijns Vaders en beërf het Koninkrijk dat voor u weggelegd is van voor de grondlegging der wereld.

Maar hij wees er ook op dat de Heere zegt: "De rechtvaardige wordt weggeraapt voor de dag des kwaads, en niemand merkt er op, dat de rechtvaardige weggeraapt wordt voor het kwaad."

Voorts wees hij op de noodzakelijkheid van de vernieuwing des levens. We moeten uit Adam uitgehouwen worden en ingeplant in Christus.

Ook sprak hij woorden van troost tot de bedroefden. En haalde nog aan hoe br. Schreuder met grote nadruk, bij de opening van de nieuwe kerk er op had gewezen dat we bekeerd moeten worden.

Hij wenste de gemeente van Barneveld toe dat de Heere Zijn Goddelijke daden mocht verheerlijken.

Tot besluit liet hij nog zingen Psalm 118 : 10.

Hierna werd de grote stoet opgesteld om het stoffelijk overschot te Lunteren ter aarde te bestellen. Op de begraafplaats aangekomen bleek ook daar hoe grote plaats hij bij velen had ingenomen. Een grote schare was dan ook aanwezig om getuige te zijn van deze laatste gang.

Ds. Verhoef sprak woorden van vermaan en troost tot de familie en omstanders en wenste de weduwe toe, waar de bidder in haar huis nu weg was, om de grote Voorbidder maar veel nodig te hebben.

Ds. Schipaanboord, sprak namens classis en P.S. Hij gewaagde van de hartelijke vriendschapsband die er lag, maar ook welk een slag het was. Hoe vele kerkelijke vergaderingen heeft hij meegemaakt. Hij zeide niet spoedig wat. Maar als hij sprak dan werd er geluisterd en zijn raad ook opgevolgd.

Spreker sprak een kort woord n.a.v. het woord van Paulus van Timothéüs: ***Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden.*** Br. Schreuder was een vriend van de Dordtse leer, omdat het soevereine welbehagen Gods in zijn hart lag verklaard. In Adam was hij een verlorene, in Christus door God uitverkoren.

Ouderling Fraanje wees nog op het voorrecht aan de overledene door de Heere bewezen en dankte allen die meegewerkt hadden, zodat hij een zo eerbare en stichtelijke begrafenis had verkregen.

De nabegravenis werd kort geleid door **ouderling Barten**, die Ps. 103 voorlas en daaruit enkele hartelijke en welgemeende woorden sprak en eindigde met dankgebed.

Ook ds. Wisse en ds. Ligtenberg waren aanwezig, alsmede velen uit de classis. Vooral de ouderen onder hen hebben jaren lang samen met hem het goede voor onze gemeenten gezocht.

Uit de Kerkbode

Door mij is aan de ambtsdrager gevraagd zo bij tijden ook eens wat te schrijven over zaken die van belang zijn, hetzij over het geestelijke leven dat we noodzakelijk allen van de Heere moeten ontvangen zal wel welzijn op reis naar de eeuwigheid; hetzij ook over hetgeen nuttig is voor de uitwendige openbaring van Gods kerk op aarde. Hier volgt dan een stukje van ouderling Schreuder, terwijl u elders een artikelje vindt van de hand van diaken De Wit.

Br. Schreuder schreef als volgt:

GEDACHTEN BIJ HET KERSTWONDER

Op verzoek van vriend en broeder V. hoop ik een enkele letter te schrijven in het kerkelijk blad.

We hebben (vrijdag 20 december j.l.) de school bezocht en daar de kinderen verschillende kerstliederen horen zingen, en dat deden ze netjes hoor!

Maar we dachten zo onder het zingen: arme kinderen, die toch van de inhoud van Kerstfeest niets verstaan; en er waren er zo'n 60 à 70 bij elkaar met 3 leerkrachten. Wat zal het een wonder zijn als het nog eens openbaar mocht worden, dat er nog onder mogen zijn die het aan de weet mogen komen door een krachtdadige roeping, wat het toch in heeft Kerstfeest te vieren.

Ik heb ook Kerstliedjes gezongen in mijn leven, en ook in mijn kinderjaren. Maar later heb ik verstaan daar niets van begrepen te hebben. Had toen wel beter kunnen wenen dan zingen; maar was er toen blind voor.

Maar ben het toch aan de weet gekomen nooit met de ware blijdschap te hebben gezongen. Had beter 21 jaar kunnen wenen dan zingen. Al kan ik het best verstaan dat de kinderen zingen, hoor!

Want ze hebben er geen erg in dat ze de geest van de herders en de engelen missen.

O, wat wordt er dan veel gezongen waarvan wij vreemd zijn. En dat niet alleen op school, maar ook in de kerk en in de huizen en op de verenigingen. Want waar de Geest gemist wordt, daar wordt alle blijdschap gemist.

Waar men dan ook zingt, dan zijn het maar blote woorden. En dan heb ik menigmaal gedacht aan het woordje "O". En dat kan in de eeuwige ellende opgelost worden, en ook in de eeuwige blijdschap.

En voor wie het in het eeuwige blijdschap opgelost mag worden die zijn in de eeuwigheid getekend, en worden ook hier getekend door een onbegrijpelijk werk van Boven. Gods werk is nooit te begrijpen, maar wel te geloven. En dan worden diegenen een nieuwe natuur deelachtig, en met die natuur, dat is de Goddelijke natuur, leren ze twee dingen verliezen: het leven in de wereld en de lust in de zonde. En dan nogmaals het woordje "O". Wat zijn ze gelukkig die deze ruil mogen doen, om de hele wereld te mogen geven voor dat geschenk van 't Alvermogen. Is dat geen wonder, dat David zegt: "O, hoe groot is het goed, dat Gij weggelegd hebt voor diegenen die U vrezen". Daar zit de eeuwigheid aan vast. Waar die aan vast zit, dat is altijd onbegrijpelijk.

Die het begrijpen wil is onverstandig, namelijk die begrijpen wil wat men geloven moet, en verdienen wat hij krijgen moet.

Ik gun de lezers van harte wat een zeker oudvader zei:

*De Heere kwam om het mijne,
't Is wonderlijk gegaan;*

*En Hij gaf mij het Zijne
En deed een ander in de plaatse staan.*

Tot zover. A. Schreuder

DE OGEN GEOPEND

De vorige maal heb ik een stukje geschreven over het Kerstwonder en wat er van verstaan werd van kind tot volwassene. Als het nooit eens Kerstdag geworden is dan is een ieder mens hier vreemd van.

Maar nu zou ik eens iets willen schrijven over de zienswijze dat het noodzakelijk is om er iets van te verstaan. Hebben wij een tijdstip in ons leven leren kennen dat onze ogen geopend zijn, en dat we kregen te zien dat wij blind waren? En dat we onszelf overal buiten zagen staan, en dat wij tegen een heilig God gezondigd hebben? En is die God onze Rechter al eens geworden? En hebben wij al eens met geopend ogen gezien dat, die de Schepper van hemel en aarde tegen heeft ook de schepping tegen heeft, en ook alle schepselen?

Heeft u het nietigste diertje dat op of onder de aarde kruipt wel eens veel gelukkiger gezien als gij waart? En heeft u wel eens uw stappen die u op aarde mocht zetten gewaardeerd, namelijk dat u ze zetten mocht? Terwijl we elke stap die we mogen doen verzondigd hebben? En hebt u wel eens elke ademhaling gewaardeerd waar we het recht op kwijt zijn? En is het ooit eens een wonder geworden dat u nog niet in de hel lag? Is de vierschaar al eens in de consciëntie gespannen? En heeft het u niet veroordeelt: zo veel jaren al verzuimd achter u? En een eeuwige afgrond voor u? En een rechtvaardige Rechter boven u? En een vloekende wet in u?

En dan met de dichter van Psalm 116 moeten zeggen:

*Ik lag gekneld in banden van de dood,
Daar de angst der hel mij alle troost deed missen;
Ik was benauwd, omringd door droefenissen,
Maar riep de Heer' dus aan in al mijn nood. ?*

Of met Psalm 38:

*Door Uw gramschap fel ontstoken,
is verbroken, al mijn vlees en lichaamskracht.
Rust noch vrede werd gevonden
om mijn zonden,
in mijn beenderen dag of nacht?*

En zijt u met dat alles in uw binnenkameren gegaan, en de deuren gesloten, en daar gebleven totdat Zijn gramschap overging? Velen lopen te gauw weg en wachten de Grote Gave niet af.

En om nu dat alles te zien met een geopend oog, is het dan geen wonder dat de Heidelberger vroeg: Is daar nog een middel om deze welverdiende straf te ontgaan en weder tot genade te komen.

Hij wist het niet meer. Vele mensen zijn allang bij het middel, eer er plaats voor gemaakt is. Maar die zijn te vroeg klaar.

Maar nu heb ik net zoveel achting voor de plaatsmakende daad van God in het hart van de zondaar, als voor de plaatsvervullende daad van God in het hart van de zondaar. Want wij moeten door onszelf of door Een ander volkomen betalen.

Ge moet over het zalig-worden niet denken: Hebben is hebben, en krijgen is de kunst.

Wat zoudt ge aan een zaligheid hebben als God niet aan Zijn ere kwam? Bij dezulken hoop ik niet aan te sluiten, want die zullen de poort gesloten vinden.

Maar nu heb ik het een en ander geschreven over het plaats maken voor het middel van de Vader gegeven voor een ontledigde zondaar.

Maar nu nog één punt: Bent u wel eens in het paradijs geweest? Is de Heere daar wel eens met U naar toe gegaan?

Want ik heb in het voorgaande geschreven waar de mens de ogen voor moeten opengaan. Heeft u wel eens gezien hoe u onmiddellijk in Adam rein en recht uit Zijn handen zijt voortgekomen, en heeft u wel eens gezien hoe u onmiddellijk gevallen bent, en dat u met God had afgedaan? Zijn daar toen de wegen opgehouden om zalig te worden? En al had u geen ene dadelijke zonde gedaan, dan was u toch een verloren mens in Adam.

En dan het wonder dat God een weg heeft uitgedacht zonder ons toedoen en afdoen, in Christus, om de mens zalig te doen worden op grond van vrije genade en eeuwige liefde. Daar leert de mens iets van verstaan van de drie groten wonderen: Ten eerste: met het oog er op dat hij nog leeft, ten tweede dat God God kan blijven en hij of zij zalig worden; en ten derde: dat zijn ziel in de zaligheid deelt aanvankelijk en de zaligheid in zijn ziel krijgt. En daarom de noodzakelijkheid der verwisseling van onze staat in Adam. En de verwisseling van onze stand in ons leven. Van een vijand een vriend te worden en van een hater een beminde. En dan vrede te krijgen door Hem, van de Vader geschonken, met hemel en aarde.

Dat gun ik van harte aan al de lezers van dit blad.

Ik hoop een volgende keer er nog meer van te schrijven.

Schreuder.

DE RECHTE GROND

Een stukje had ik, onlangs, geschreven over de blindheid van een mens, en over de zienswijze: wat de zondaar of zondares ziet, wanneer de ogen geopend worden, en ze ontdekt worden aan hun rampzalige staat en stand voor zich persoonlijk.

Is het dan geen wonder dat Hellenbroek zegt dat er nevens de duivel geen ongelukkiger schepsel is dan de natuurlijke mens? En dat erf- en dadelijke zonden hem buiten zetten. En dat hij nooit naar God had omgezien indien God naar hem niet had omgezien. En het middel door God aangewezen of ontdekt.

O, dat aanbiddelijke wonder, in dát wonder begrepen te zijn, en daar de bewijzen van te ontvangen in uw leven en daarmee in de eeuwigheid terecht te komen.

Bent u al eens in de eeuwigheid geweest? En dat u uitverkoren was, eer u geboren waard, en dat God u liefgehad heeft voor u geboren waard? Want de Heere zegt: *Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; ook toen gij in de zonde leefde.*

Maar voor degenen die daarin begrepen zijn breekt er een uur der minne aan, dat de Heere op de bazuin van Zijn eeuwig evangelie gaat blazen. En dan zullen die komen, die in het land van Agur verloren zijn, en de heengedrevenen in het land van Egypte. En zij zullen de Heere aanbidden op de heilige berg te Jeruzalem. En het wonder zullen zij uitroepen dat zij al niet eeuwig in de hel liggen. Die leren er wat van om tweemaal geboren te worden en tweemaal te sterven, en tweemaal vreemdeling te worden. Eerst in het uur der minne, Eféze 2 van God, en in het redden van hun ziel door God. Volgens Psalm 119:

*Ik ben, o Heer, een vreemdeling hier beneên;
laat Uw geboên op reis mij niet ontbreken.
Daar mijne ziel omringd door duisterheên,
zo dikwijls van verlangen is bezwelen.*

Mocht het bij de lezers en lezeressen maar veel ingeleefd worden.

Maar nu heb ik het woord verkiezing of uitverkoren genoemd. En die is ten eerste uit alle geslachten, ten tweede uit de gevallen mensen, ten derde uit de wereld, ten vierde uit een gezin, en ten vijfde in het persoonlijke.

Daar is nu Gods volk eeuwig mee verblijd. En daar valt de remonstrant, en zal zich er eeuwig aan stoten of een ergernis zijn.

Volgens Ezechiël 16: *Als Ik u voorbijging, zo zag Ik u vertreden in uw bloed; en Ik zeide tot u in uwe bloede: leef*. Wat zal dat voor Ezechiël een wonder geweest zijn, en dat was groot. Maar de tweede reis was veel groter. Toen was het de tijd der minne. God dekte hem en breide Zijn vleugelen over hem uit, en dekte zijn naaktheid met de gerechtigheid van Christus. En hij werd het eigendom van God in Christus. En God zwoer, en kwam met hem in een verbond. Daar heeft Ezechiël ervaren om uit Adam uitgezet en afgesneden te worden, en met toepassing voor zijn ziel, in Christus overgebracht te worden. Dus vanuit het werkverbond overgebracht te worden in het genadeverbond. Uit de staat der ellende overgebracht te worden in de staat der verlossing.

Deze ruil, daar was Christus van de Vader toe verordineerd, om die twee partijen met elkaar te verenigen. O, geliefde lezer(es) is dat al eens gebeurd? Is het al eens vlak geworden tussen de Heere en uw ziel, zodat U zeggen kon: daar ligt niets meer tussen de Heere en mijn ziel? Want de Heere rijdt door een vlak veld; en Zijn Naam is Heere der Heeren; dat is een Drieënig God. Dan komt God niet tekort en de zondaar komt ook niet tekort. Dan is God is Christus voldaan met de zondaar, en de zondaar is ook voldaan. En zegt dan ook met de kerk van de oude dag:

Gij hebt u Heere, Uw land die gunst betoond;

Dat Jacobs zaad opnieuw in vrijheid woont.

Het land van onze ziel moet niet altoos verkocht blijven. Het moet vroeg of laat gelost worden zal God aan Zijn eer komen en de mens aan de zaligheid.

Geliefde lezers(essen), ik ben veel te arm in woorden om dat uit te drukken wat dat is. Is het dan geen wonder dat de kerk van de oude dag dat ook niet gekund heeft?

Het is geen wonder dat men dat tegenwoordig niet meer moet, want dat is ouderwets zegt men. Maar genoeg. Ze zouden zeggen: daar heeft de schrijver zichzelf op het oog. En dat zou geen wonder zijn, want wanneer bedoelt de mens zichzelf niet?

Maar nu nog een enkel woord over het feit hoe een mens zichzelf weer terugkrijgt, als hij zichzelf mag kwijt geworden zijn aan een eeuwige God in Christus. Want Paulus zegt: "maar als het gebod gekomen is, zo zijn de zonden weder levend geworden, doch ik ben gestorven". Dat wil zeggen: de zonden zijn wel teruggekomen in haar kwellende macht, maar niet in haar heersende macht. Dat wil zeggen: vergeven zonden, zijn nog geen gedode zonden. Anders had hij nooit kunnen zeggen: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes dood. Want hij laat er zo op volgen: *ik dank God door Jezus Christus onze Heere*. Waarmee hij uitdrukt: staat en stand. Dus Paulus had grond voor zijn rijkdom, en had grond voor zijn armoede. Hij had geleerd overvloed te hebben en gebrek te hebben. Doch beiden aan zijn kant armoede, en aan Gods kant rijkdom.

De noodzakelijkheid daarvan heb ik ontmoet in een gesprek met Liesje van Rooijen op een zaterdagavond. Ik was innerlijk verblijd dat ik die vrouw ontmoet had. Dan leert de kerk er iets van wat de Waarheid zegt: Ik zal mij doen overblijven een arm en ellendig volk, die zullen vertrouwen op de Naam des Heeren. En dat verstaat de wereld niet en ook de valse kerk niet.

En dan moet ik met die Engelse vrouw van harte instemmen, namelijk Sukey Harley,

die nooit in het verborgen bij God had kunnen komen, dan een onbekeerd en goddeloos zondares; maar ook nooit anders dan dat God haar bekeerd had.

Zij had eens een brief van een Engelse leraar gekregen (in grote strijd die zij meegemaakt had) tot haar vertroosting. "Hoe zou God in de hemel de tranen van uw ogen afwissen, als gij op aarde nooit tranen geschreid had? Hoe zou de hemel een plaats van rust zijn, als gij op de aarde rust had kunnen vinden? Hoe zoudt gij naar huis kunnen verlangen als op reis uw smart niet uw deel was? Hoe zoudt gij zo dikwijls God moeten aanroepen, om met Hem te spreken, als uw vijand de ganse dag sliep? Hoe anders zoudt gij Christus worden gelijk gemaakt, ik meen in blijdschap, als gij niet met Hem weent in droefheid; als vreugde en gelukzaligheid uw deel zullen zijn, dan moeten ook droefheid en ellende uw deel zijn. Als gij naar de hemel wilt gaan, moet gij de hel doorklieven. Als gij Christus in zijn statiemantel wilt omhelzen, moet gij Hem niet versmaden in Zijn lompen. Als gij aan Christus' tafel in Zijn koninkrijk zult aanzitten moet gij eerst bij Hem blijven in Zijn verzoeking. Als gij deel wilt hebben aan Zijn heerlijkheid, onttrek u dan niet aan Zijn beker van oneer."

A. Schreuder

GEEN VRIJE WIL

Waar alle mensen een wil hebben, zijn er toch maar weinigen die een goede wil hebben. U zult misschien zeggen: *daar is niemand die een goede wil heeft.*

Wat ik dadelijk toestem, maar er zijn toch mensen die een goede wil hebben. Die heeft Paulus gekregen op de weg naar Damascus; want toen vroeg hij naar Gods wil. Toen heeft hij zijn eigen wil verzaakt en die van de Heere aangenomen, waardoor hij van een vijand een vriend is geworden en van een vervolger een volgeling is geworden. Wat hij met zijn eigen wil haatte, kreeg hij met de wil van God lief. En met die wil zijn zijn vorige vrienden vijanden geworden. O, wat is toch alles omgekeerd. Wat voorheen de dood voor hem was is nu het leven voor hem geworden. Dus wij moeten van wil veranderen. Want met onze eigen wil komen wij eeuwig om. Met onze eigen wil kunnen wij naar de kerk soms haast een bank en schoenen verslijten en nog een eerbaar Christen zijn met een radio in huis en soms nog wel een televisie. En zo kweken we daar onze kinderen in op. Zetten de deur van de hel los voor onze kinderen. Hebben een eed afgelegd voor de kansel met de doop.

O arme ouders, heeft de Heere dat nu aan u verdiend? Ik zou u niet graag horen roepen: bergen valt op ons, en heuvelen bedekt ons, met een eeuwig te laat. Dan zult u begeren zo'n ding nooit in huis te hebben gehad. Maar dan zal het te laat zijn en voor eeuwig te laat. Gij kunt dan niets meer terug halen.

Nu iets over een goede wil. Namelijk om de wille Gods te doen, dan moeten we onze eigen wil verzaken en dat is geen dagelijks werk. Abraham moest zijn zoon Izak offeren, dat had hij met zijn eigen wil nooit gedaan, maar volgde Gods wil en daarom heeft hij hem door het geloof geofferd. Jona moest naar Ninevé. Die heeft net zo lang zijn eigen wil gevolgd totdat hij overboord ging en in de vis terecht kwam. Toen heeft hij de wil van God gekozen. Want hij zou de tempel Gods eeuwig aanschouwen.

En worden die mensen vaak stijfhoofden genoemd die Gods wil trachten te doen, die hebben wat van Luther weg, die willen liever met Christus vallen, dan met de keizer staande blijven. En het zal eenmaal goed uitkomen die daarvoor hun leven geven. Aanziet Daniël en de drie jongelingen in de vurige oven.

Aanmerkt Jozef, van zijn broeders gehaat en toch later bij hem moest komen om levensonderhoud. Eerst hem verkocht en als meester-dromer hadden uitgemaakt. Maar Jozef was aan de zijde Gods gekomen en had zijn eigen wil leren verzaken. Gods kinderen leren en geloven aan geen vrije wil. Die zeggen niet met de

remonstranten dat de uitverkoren verworpingen kunnen worden en de verworpingen uitverkorenen kunnen worden.

Dan heeft Paulus het mis gehad, als hij in de Romeinen-brief heeft geschreven: Want gelijk door de ongehoorzaamheid van éne, dat is van Adam, vele tot zondaars gesteld zijn geworden, alzo door de gehoorzaamheid van ene vele tot rechtvaardigen gesteld; en dat is van eeuwigheid. Dat is Gods vrije soevereine wil geweest en daar valt de mens geheel en al buiten. Daar valt de vrije wil en eigen wil geheel en al buiten. O, wat zijn ze gelukkig, die Gods wil mogen kiezen; die blijven in der eeuwigheid. Want de genade die in Christus gegeven is, is voor de tijden der eeuwen geweest. Dat is verbondsgewijze. En dan zegt Paulus in de Romeinenbrief: Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij allen in Christus levendig gemaakt worden. Die sterven aan eigen wil, aan de vrije wil, die vallen Gods wil toe en blijven in der eeuwigheid. O, laten wij om Gods eer denken en de onze maar laten vallen. Want Groenewegen zegt: *ben ik in nood, mijn eigen dood. Kan Christus in mij leven.*

Laten wij 'n voorbeeld nemen aan onze vaders, die daarvoor geen naam, geen gevangenis, geen brandstapel, of leven of dood hebben ontzien, die zeiden: waarom aast een arend niet op een vlieg? Vanwege de geringheid en de nietigheid! Nu dan is God in Zijn wil eeuwig soeverein in verkiezen en in 't verwerpen. En dan is onze wil minder geacht dan een vlieg, het zij dat we onze eigen wil volgen of een vrije wil, het eindigt alles met de dood. En ook de vrije wilsdrijvers die altijd zitten te wroeten om de fundamenten omver te stoten, en aan de eeuwig soevereine wil van God zitten te tornen als een bewijs dat zij nooit in de eeuwigheid zijn geweest. En nooit de Pottenbakker in zijn soevereiniteit hebben ontmoet in het maken van het ene vat ter ere en het andere ter onere.

De eeuwig vaststelling van God van de staat van de redelijke mens. Zij zijn in hun oude stamhoofd gebleven, waarin het verstand verduisterd is, de wil verkeerd is, de hartstochten ongeregeld zijn, de wandel zondig is. Wat schiet er dan nog over als een beetje godsdienst waarin men begrijpen wil wat wij geloven moeten. Geen wil voor de daad. Er zijn mensen in de wereld die houden de wil voor de daad. Die zeggen een goede wil in een mens zijn hart, dat houdt God voor een daad. Wat ge leest van David in wiens hart het kwam om de Heere een huis te bouwen. Hetwelk de Heere van hem niet begeerde. Al was het goed dat het in zijn harte kwam. Maar dat houdt niet in dat. God de wil nam voor de daad. Want Salomo, zijn troonopvolger, die heeft de tempel gebouwd. Want David als een type van de meerdere David in zijn vernedering kon dat of mocht dat niet doen vanwege het vele bloed dat hij vergoten had.

Maar Salomo als een type van de meerdere Salomo in wiens dagen het vrede geweest is. En in de bovenmate wijsheid waarmede hem God had begiftigd, heeft dat huis gebouwd. Dus geen wil voor de daad in deze. Zo worden wat mensen zalig gesproken die het een en ander eens in het hart komt. Bijvoorbeeld een tekst of een psalmvers of een treffend geval meegemaakt met een sterfgeval. Of zij worden gestuit in een goddeloos doel, waar ze mee bezig zijn. Het is niet te zeggen hoeveel oogmerken een mens er op na houdt om er te komen. Zonder ooit onderzocht te hebben: Kan ik er wezen. *Een mens wil naar de hemel gaan; en houden vlees en kleren aan.*

Wij zijn spoorloos geworden. En als we dan denken aan de Heidelberger van Zondag 5: *God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiedt.* Daarom moeten wij aan haar of door ons zelve of door een ander volkomen betalen.

O, geliefde lezers, laat Zijn Naam en Deugd voor ons altijd genoeg zijn, dat God nooit neemt de wil voor de daad. En wilt u het grootste voorbeeld zien? Ga dan naar Golgótha, waar de Heere eer de zonde in Zijn Zoon gestraft heeft, dan dat hij ze ongestraft liet blijven. En neemt al onze vaders maar in de geschriften, zij hebben het daar

heen gestuurd: Hoe groot mijn zonde en ellende zijn en om daarmee onder het recht van God te komen; dat God geen kwaad meer kan doen en wij geen goed meer kunnen doen. Die zegge of denke niet meer het kan wel minder en toch goed. Dat is niets anders dan een aanval op de eeuwige deugden Gods. O geliefden, ik ben zo blij geweest dat God kon blijven en ik eeuwig zalig kon worden. Nu kwam God en de kerk niet te kort. Nu is alles opgelost in de gedachten Gods in de uitvoering van Christus en in de verzegeling van de Heilige Geest.

Tot zover.

A. Schreuder

HET GROTE ONDERSCHIED TUSSEN DE UITWENDIGE ROEPING EN DE INWENDIGE MENS.

Er zijn altijd mensen geweest die geen onderscheid maken tussen de uitwendige roeping en de inwendige. Dus ze maken geen onderscheid tussen leven en dood, en tussen algemene overtuiging en de inwendige overtuiging en ze zeggen de uitwerking is verschillend. Maar de uitwendige roeping daar onthoud Gods Geest zijn kracht of zaligmakende overtuiging aan, daar wordt de zondaar of zondares geen verloren mens mee. Terwijl door de inwendige roeping de mens niet alleen zondaar wordt, maar ook een verloren zondaar. De Heilige Geest ontdekt hem aan zonde, gerechtigheid en oordeel. Terwijl de uitwendige geroepene de pas niet afgesneden wordt, om door te gaan in de zonde. Ik heb ze gekend die van de kroeg naar de kerk zijn gegaan, ja zelfs soms 3 maal naar de kerk zijn gegaan en van het voetbalveld gekomen, en zijn weer teruggekeerd als een hond naar zijn uitbraaksel en als een gewassen zeug naar de wenteling van zijn slijk.

Dat zijn diegenen die missen wat er in Colosensen 2 vers 20 geschreven staat, namelijk een sterven aan de beginselen der wereld. Nooit hebben ze de totale overslag meegemaakt om de dichter van Psalm 97 van harte te kunnen na zeggen: God lief te hebben en de zonde te haten als zonde. En dat zal zonder te sterven aan de eerste beginselen der wereld niet mogelijk zijn. Dat maakt dit uit voor de zondaar of zondares een leven tegen de wereld. Een haat tegen de zonde en een jagen naar de gerechtigheid en heiligmaking. Terwijl de uitwendige roeping niets anders beoogt als een najagen van een eigen gerechtigheid. Want ze worden nooit een stand- en staatsverwisseling deelachtig. En hebben nooit meegemaakt het kritieke punt, om voor de aannemende daad des geloofs geheel lijdelijk gemaakt te worden.

Die kunnen niets aannemen tenzij het hun van Boven gegeven wordt. De uitwendige geroepenen die blijven een hand van recht overhouden omtrent hun doen en laten en kloppen aan met een hand van recht: "Heere doe ons open. Wij hebben u naakt gezien en gekleed, dorstig gezien en te drinken gegeven en als vreemdeling en geherbergd". Nu moet de lezer niet denken dat ik geen onderscheid maak tussen Timotheüs en Paulus. Terwijl Timotheüs van kindsaf de Schriften had, en Paulus door het zwaard gesneuveld is. Van hem is de navelstreng goed afgesneden en heeft geen bloed en water gezogen zoals er velen doen. Wat Timotheüs ook niet gedaan heeft. Daar heeft de Heilige Geest wel voor gezorgd. Die maakt er geen muurklimmers of dieven en moordenaars van. Die maakt de ziele zo eerlijk dat zij er al haar werk van maakt, om zichzelf uit te sluiten. Want het geloof, verloochent zichzelf, vervuld zijn kinderplichten en laat God voor de uitkomst zorgen.

O, ik kan niet lang genoeg mijn pen gebruiken om het grote onderscheid te schrijven tussen de uitwendige en de inwendige roeping. De inwendige roeping verbindt zich aan God, terwijl de uitwendige roeping aan zich zelve en aan doen en laten verbindt. De inwendige roeping is van God en keert tot God. De uitwendige kon grote

beroering verwekken en verandering. Toch mist men dan met Saul een nieuw hart. Het geloof is dat wij ten eerste zien dat wij kinderen des toorns zijn, en geheel onmachtig om onze staat te veranderen en waardoor wij mede God aangrijpen als vrijelijk door Zijns genade rechtvaardigende door de verlossing die in Jezus Christus is en tot dien einde ons zelve op Hem te werpen of wentelen en onszelf overgeven aan Zijne wetten en regering. Het behoort tot het wezen des geloofs de ziel te ontledigen van haar eigen bekwaamheid. En te geloven wat bij de mens onmogelijk is, dat God 't in een moment kan geven.

Grijpt daarom Zijn sterkte aan en is een daad, die evenzo gemakkelijk is, als dat het onmogelijk is.

Gans anders is het met de uitwendige roeping.

Die zeggen met de Waarheid: "de hand des vlijtige die maakt rijk". Maar als gij zou vragen: Wat was er het eerste? dan zouden zij zeggen de vlijt! en niet de hand, terwijl eerst de hand moet zijn eer de vlijt volgen kan. Zij spannen altijd het paard achter de wagen of ze klimmen op de stoel van Mozes en zeggen zo moet het zijn en zo moet men handelen en ze zijn zo hard als een spijker. Ze zijn wel gekomen tot de tastelijken berg en het brandende vuur, maar nooit tot de berg Sion. En hebben nooit geleerd met Manoach en zijn vrouw geen kind te hebben en onvruchtbaar te zijn, totdat de engel des Heeren hen verscheen en zoveel met hen gesproken heeft, dat Manoach een offer ging brengen op de rots steen en het werd van de hand des Engels doorgezonden en er werd een kindje geboren en wel een Simson, hetwelk een type was van Christus. Dus hij heeft niet geofferd naast de rotssteen maar op de rotssteen.

Velen offeren anders.

A. Schreuder

GODS VRIJE EN EEUWIGE SOEVEREINE VERKIEZING

Wat betekent toch wel het woord "verkiezing"? Dat betekent niets anders dan de eeuwige vaststelling van God wat de staat van de mens betreft.

Het is een stuk waar vele mensen zich aan gestoten hebben en nog doen. De verkiezing maakt uit, dat er een eigen volk is hetwelk van God verkoren is in Jezus Christus naar Zijn welbehagen, en ten eeuwige leven verordineerd voor het begin der wereld. Dus het betekent een eigendom Gods. Want waar de duivel een overste dezer wereld wordt genoemd, zo heeft hij toch maar een bepaalde tijd dat hij over hen heerst, totdat de Eigenaar van dat volk komt. en dan moet hij van de geleende paarden waarmede hij gereden heeft afstappen, en warden zij door de krachtadige roeping teruggebracht tot God, Wiens eigendom zij zijn uit kracht van verkiezing. Want zij behoren een andere Vorst toe, aan Wien die grote God hen gegeven heeft. Want zij zijn 't erfdeel des Heeren door zweet en bloed verkregen.

Want zij zijn begrepen in de val Adams en konden niet anders verlost warden, dan door het bloed en de Geest van Christus. Die ze bewaren zal en nooit in handen van anderen geven zal en ook niet aan zichzelf overlaat. Ook niet aan de duivel volgens 1 Cor. 10 vers 13. Want Gods besluit is de oorzaak van hun toekomstige staat. En waar er nu grote voorzichtigheid nodig is om geen misbruik van de verkiezing te maken, gelijk er vele mensen doen, die zeggen als ik niet uitverkoren ben kom ik er toch niet, en ben ik wel uitverkoren dan kom ik er toch wel. Er is nog nooit een mens zalig geworden die er zo over gedacht heeft of er zo gekomen is. Voor eerst begint God nooit eerst met de verkiezing te handelen. Maar komt tot de zondaar of zondares met de schuld en de breuk die er ligt tussen God en de zondaar. En dan zal de mens zich wel zo ongelukkig zien en kennen dat hij zal uitroepen: *hoe kom ik ooit tot God bekeerd?* Dan zal de satan hem of haar wel eens toeroepen: maak maar een eind aan

je leven, want je bent toch niet uitverkoren; of: je hebt te zwaar of te lang gezondigd; of: je hebt tegen de Heilige Geest gezondigd. Voor u is er geen kans meer.

Maar vraag dan maar waar en wanneer? Dan kan hij wellicht de tijd en de plaats niet aanwijzen. Want hij is een leugenaar, al zegt hij soms de waarheid, want dat is hij van de beginne af. Want hij is in de waarheid niet staande gebleven.

Neen, geliefde lezers, hij zal nooit met de buit van de kerk gaan lopen. Want er staat in Maleáchi 3 vers 6: *Ik de Heere worde niet veranderd, daarom zijt gij o kinderen Jacobs niet verteerd.* Want ten eerste liggen zij in de voorbede van Christus; ten tweede in Gods handpalmen; ten derde in het vaste fundament Gods, als van eeuwigheid gekend te zijn.

En daarom: eerst een wonder als de ogen opengaan dat hij nog leeft; ten tweede dat hij nog zalig kan worden; ten derde als hij zalig wordt en zeggen kan met de dichter van Psalm 68 vers 10:

*Die God is onze zaligheid,
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen.*

En daarom zo vast als er een God is, zo vast is er een verkiezing, en zo zeker is er één kerk die verkoren is tot zaligheid. En dit schrijf ik niet als een staatschrijver of een drijver van vrijheid gelijk als de antinomianen doen.

Die maken van Christus een zondebok en leven hun leven vrijuit en zeggen van de wet, dat het een dood lijk is. Maar David zeide: *hoe lief heb ik uw wet.* Psalm 119, Zij is mijne betrachtting de ganse dag. Maar ook hoop ik nooit de remonstranten de hand te geven, want die zijn weer zo kwaad dat er iets van de mens bij kan. Want die willen alles doen om maar zalig te worden. Die is het een priem in het hart dat Christus de pers alleen getreden heeft. Maar wij hopen en wensen de hand te geven aan diegenen die uit kracht van vrije genade belijden dat uit Hem en door Hem en tot Hem alle dingen zijn. Dat er een verkiezing is wordt door de mens zelf uit zijne levensgangen bekend. Want elke man kiest een vrouw, en elke vrouw kiest een man; en elk mens kiest een huis, al staat de hele wereld vol huizen en al loopt de hele wereld vol vrouwen, maar dat is maar voor de tijd. Maar de apostel had een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemel. Want de eeuwige God was hem een woning. Ik heb een vrouw gekend die mij eens verteld heeft, toen de Heere haar in de eeuwigheid had ingeleid en dat de Heere haar in de eeuwigheid had uitverkoren, dat ze zo oud was als de Heere. Wij vallen van harte Hellebroek toe die zegt, 't Is geen daad van Gods barmhartigheid of rechtvaardigheid maar het is een daad van Gods soevereiniteit.

Maar als het over de toepassing gaat? Dan ben ik het ook van harte met Hellebroek eens: *Wat is Gods goedheid?* Het is die goedheid Gods waardoor zij zonder inzicht van des mensen waardigheid hem weldoet. O, geliefde lezers, kent u iets van die verborgenheden? Een professor

vroeg eens aan een leraar wie of God was. En die leraar vroeg een week bedenktijd en toen de week om was vroeg de leraar nog een week bedenktijd. Toen vroeg de professor waarom hij uitstel vroeg. Toen zeide de leraar hoe meer ik er aan denk, hoe minder ik het een naam kan geven wie God is. En zeg met die leraar: hoe meer ik aan Romeinen 8 denk, wat door onze vaders de gouden keten wordt genoemd, hoe minder ik het een naam geven kan. Maar hiermede verblijd dat het voor het geloof eenvoudig is. (En dat is een gave Gods) en de gelovige de uitverkorenen zijn, en geloof te oefenen een daad der ziele is, door de Heilige Geest gewerkt.

En eindig hiermede, hopende dat de Heere het moge zegenen.

A. Schreuder

UITKOMEN VOOR GODS EER

Ik heb eens een leraar horen zeggen: *voor Gods eer behoef ik niet te zorgen, daar zorgt God zelf wel voor*. Dit is een duidelijk bewijs, dat die dat zeggen nooit met de volmaakte deugden van God in aanraking zijn gekomen, anders zouden ze dat niet over de lippen laten gaan, om zulke taal er uit te storten. Dat blijkt meer op een gemeen spreekwoord wat niet deugt: hebben is hebben en krijgen is de kunst. Maar zo is het niet geliefde lezers, de meeste mensen wensen drie dingen n.l., rijk, zalig en oud. Maar als ze horen wat er aan verbonden is, dat men eerst moet wedergeboren zijn dan valt dat zo koud op het hart, alsof men zeide: verkoop al wat gij hebt en geeft het den arme en gij zult een schat hebben in de Hemel. Dan gaan ze bedroeft weg.

En toch altijd maar praten over die lieve Jezus, alsof die lieve Jezus alleen maar voor hen aan het Kruis is geweest, n.l. om aan het recht van zijn Vader en de eer van Zijn Vader voldoening te geven. Hij droeg als de eeuwige Zoon des Vaders, de ere des Vaders op zijn hart. De predicatie van Christus is nooit anders geweest, dan de ere van Zijn Vader te beogen, en de zaligheid van zijn kinderen of uitverkoren. Vandaar dan ook dat er zoveel mensen zijn die in de Godsdienst zich zelf beogen, dat is in de kerkgang, in de doop, en in de belijdenis en in het Avondmaal Wat zijn er veel die zeggen: ben ik niet naar de kerk geweest het is of het geen sabbat geweest is.

Maakt de KERKGANG het uit, dat het sabbat geweest is, beoogt u daarmee de ere Gods! Maakt dat de ere van God uit! dat u uw plicht vervult hebt! en als u uw kind laat dopen, en u onderschat de doop, en u doet dat uit gewoonte omdat alle kerkelijke mensen dat doen, is dat tot ere van God, of u overschat de doop en verbindt er de zaligheid aan, is dat tot ere Gods?

Terwijl Johannes zegt, ik doop u met water, maar Hij staat te komen, die u zal dopen met de Heilige Geest en met vuur. Is dat niet een heiligen van de doop in het bad der wedergeboorte!

O geliefde lezers, wat zullen er velen zich vergissen voor de grote Eeuwigheid. En ook wat de belijdenis betreft, wat zijn er velen die belijdenis doen die tenslotte nog zouden vragen met Paulus: wat is waarheid. De ware belijdenis kan buiten de kennis van Christus nooit worden gedaan, want Jezus zegt, ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven; dat is; *Hij is de Weg, Hij is de Waarheid, en Hij is het Leven*. En wat is nu bestaanbaar voor de eeuwigheid buiten die drie gewichtige punten! Ik zeg niet dat men daar buiten de kennis geen belijdenis moet doen: Wij mogen niet als gedoopte heidenen door het leven gaan, geen sprake van.

En in de vierde plaats over het avondmaal dat ik aangeroerd heb.

Wat wordt daar veel gebruik van gemaakt, zonder het rechte besef daarvan. Vele lopen er aan alsof het een feestmaal is, terwijl het is van een gewichtvolle betekenis. Want ik denk dan nog wel eens vaak aan de Heere Jezus die ook avondmaal hield, en zijn gasten overzag, toen er één bij was die geen bruiloftskleed aan had. En wat is dat voor een kleed? Niets anders dan de gerechtigheid van Christus.

O, geliefde lezers ik zeg niet dat zij dat allemaal bewust moeten zijn, maar ik heb niet gedurfd het te doen eer het oordeel tussen de Heere en mijn ziel opgeheven was. En ook niet in het openbaar voor anderen een gebed te doen. En men hoeft niet te denken dat het avondmaal een mens levendig maakt, maar een levend mens heeft spijs nodig, 't is melk of vaste spijs. En ook heelt het de breuk niet die er ligt tussen God en de mens, want het is en blijft het brood der kinderen. Want de Waarheid zegt: die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel.

Het is een duidelijk bewijs dat men nooit de breuk heeft ingeleefd, anders zou men wel voorzichtiger zijn. Men zal toch een kind moeten zijn voor het kinderbrood, het is

niet voor de honden. En ik zeg nogmaals, het was voor de discipelen ook nog geen Goede Vrijdag of Pasen geweest, toen de Heere Jezus tegen hen zeide: *Ik heb zeer begeert dit Pascha met u te houden eer dat Ik lijd.*

Maar 't was voor hun een voorbereiding, en zei waren volgelingen van Hem in de wedergeboorte, dat moeten wij toch zijn, anders is men geen kind. Ik hoop niet dat gij zult zeggen: wat is dat scherp. Maar de waarheid is scherp, en ben van oordeel dat men zorg moet dragen voor de ere Gods. Daniël heeft er God niet aan gewaagd, en de drie jongelingen ook niet. Die hebben geen oven of leeuwen ontzien. Die hebben getoond dat men Gode meer moet gehoorzamen dan de mensen. Daar is aan bevestigd geworden wat Ps. 84 zegt:

*Hij zal het goede niet in nood,
Onthouden zelfs niet in den dood,
Die in oprechtheid voor Hem leven.*

Ik zou er nog veel meer over kunnen schrijven, maar zal het hierbij laten, en leggen hart en hand op de Waarheid wat Jezus tegen Nicodémus zeide: Gij moet wederom geboren worden anders zal niemand het Koninkrijk Gods zien of ingaan en eindig met het gedicht van Jacobus Borstius:

*Voorwaar dit is een vaste grond,
Onfeilbaar is dit Woord, en
Dat uit den aangenamen Mond
Der Waarheid is gehoord.
Hier spreekt der Heeren Opperheer
En Aller Goden God,
Die niet liegen kan immermeer,
Nooit sprak hij woord in spot.
Dit is zijns vasten Raadsbesluit,
Dat eeuwig zal bestaan,
Al wierd des werelds loop gestuit,
Dit woord zal niet vergaan,
Zo wie niet Wedergeboren is
Door kracht van Godes Geest
Voor eeuwig hij verloren is,
Hoe vroom hij is geweest.
Hij zal niet zien Gods Koninkrijk,
Noch hier, noch ook hier na:
Die hier niet toont zijn Godsvruchtlijk
Komt namaals veel te spa.
Want God behaagt geen schone schijn,
Die gans geen wezen heeft,
Het moet oprecht van binnen zijn,
Dat Hem genoeg geeft.
Hoe overkünstig geblanket
Het godloos wezen schijnt,
Hoe heiligschijnend 'tzaam gezet,
Voor God het haast verdwijnt.
De mens ziet wat voor ogen is,
Maar God let op het hart:
Zodat hij zeer bedrogen is,
Die niet herboren wordt.*

*Den mens een zondaar in den aard,
 Ontvangen, en bereid,
 Verwarmt, voldragen en gebaart
 In ongerechtigheid.
 De mens, die in de zond' gevormd,
 Geneigd tot alle kwaad
 Van moeders lijf, veelszins bestormt
 Van zondenlust en daad,
 Kan niet behagen 't zuiver oog
 Van Hem, die 't al aanschouwt:
 Die 't laagste ziet, al zit hij hoog,
 Nooit schijn voor waarheid houdt.
 Wie niet van hem vernieuwt en wordt,
 Verandert in 't gemoed
 Die niet en heeft een oprecht hart,
 Gekeerd van 't kwaad tot 't goed,
 Die niet en gaat op 's leven pad,
 Zal 't leven ook niet zien:
 En die voor deugd heeft schijn gehad,
 De straffe niet ontvlien.
 God, die in 't kwaaddoen niemand stijft,
 Maar haat het vals gebroed,
 Daar kwaden vijand is en blijft,
 En werpt z' in d' helse gloed.
 Was mij, o God, in Christi bloed,
 En door uwen Geest
 Mijn zonden, die mijn arm gemoed
 Zo dood'lijk zijn geweest.
 Vernieuwt mijn ziel, en doet mij gaan
 Met wissen tred der jeugd,
 Laat mij nooit wijken van de baan,
 Die leidt tot 's Hemels vreugd.*

A. Schreuder

HET VERSCHIL TUSSEN HET WERKVERBOND EN HET GENADEVERBOND

Er zijn mensen geweest, die zeggen dat de eis van het werkverbond precies hetzelfde is als de eis van het genadeverbond.

Het werkverbond daar werd de mens proefhoudend voor- geplaatst, en is gevallen, en kan zich nooit weer in de plaats stellen, waar God hem ingeplaatst had. Hij had het gebod niet gehouden en het verbond overtreden; het recht op het leven was hij kwijt.

Ten eerste op zijn leven, de heerschappij over de dieren des velds, over de vissen der zee, en over de vogelen des hemels. Zijn eer was hij kwijt, zijn naam was hij kwijt. Want God noemt hem niet meer Adam, maar zegt alleen: "waar zijt gij".

Bent u ook al eens al uw rechten verloren? In de historie van de Bijbel kunt u bij verschillende bijbelheiligen bemerken dat ze het verloren hadden. Ziet maar in het bijzonder van Job, die zegt: maar God heeft mijn recht weggenomen. Waarmede hij niet alleen zeggen wil: zijn burgerlijk of menselijk recht in de wereld, maar ook zijn geestelijk recht. Op kinderen, vee en have; ook op zijn gezond lichaam. U zult misschien denken: is Job daar altijd geweest?

Geen sprake van. Job heeft zijn natuur behouden. Maar wij pleiten niet voor de ongestalten, want de Heere bekeert wel mensen, maar geen naturen. Nu wil ik eens iets over mijn eigen levenservaringen schrijven.

Want om nu altijd te schrijven wat een ander zegt, dat kunnen we meestal wel lezen, niet waar? Maar toen mij de schuldbrief werd thuisgebracht en de zonde ging in leven als zonde heb ik ze gezien als bergen die reikten tot aan de hemel.

Toen ben ik gaan werken, kerken, lezen en bidden, vijf schaften op een dag. Maar hoe harder ik werkte en kerkte, las en bad, hoe dieper ik er in raakte. Ik zag altijd maar op de eis van het werkverbond. Dat zegt: doe dat en gij zult leven. Totdat de Heere op een gezette keer met mij naar het paradijs ging en liet zien waar ik vandaan gekomen was; hoe ik rein en recht, met Gods beeld versierd was, en dat verloren was door de val. Het was alsof ik Adam was. Toen heb ik gezien, dat al had ik nooit geen zonde gedaan in de wereld, ik evenwel een verloren mens was. O, dat verloren zijn, en dat ik onmiddellijk in Adam met God had afgedaan. En lag in mijn staat in Adam voor God verloren. Toen kon ik mijn zelf niet meer redden, maar moest gered worden.

Is het met u ook al eens zo ver gekomen, dat gij uzelf niet meer redden kon? Toen was het:

*'k wou vluchten, maar kon nergens heen,
Zodat de dood voorhanden scheen,
En alle hoop mij gans ontviel
En niemand zorgde voor mijn ziel.*

En elke stap die ik deed was mij een wonder, dat ik die nog mocht doen, en elke ademhaling die ik hier deed was mij een wonder. En dan 21 jaar geleefd zonder aan mijn ziel en schuld te denken.

't Is met een mens in zijn natuurstaat zo of als er geen God is. Toen heb ik gezien, dat er geen mens zo goed ademen kon, die nog vastzit, aan de eis van het werkverbond en geen enkele goede stap kan zetten in de wereld want hij wandelt op de brede weg, die leidt naar het verderf. Toen was het:

*Door Uw gramschap fel ontstoken,
is verbroken, al mijn vlees en lichaamskracht,
rust noch vrede werd gevonden,
om mijn zonden,
in mijn beenderen dag of nacht.*

A. Schreuder

GELIEFDE LEZERS

Onlangs is er iets geschreven over wat de val des mensen heeft teweeg gebracht. Wat hij geworden is door de zonde.

En dan in aanmerking te nemen dat de eis van het werkverbond blijft eisen, of wij er aan kunnen voldoen of niet. De Heere verandert niet.

Daarom is een standelijke en een statelijke afsnijding noodzakelijk, zullen wij uit het werkverbond uitgezet en in het GENADEVERBOND ingelijfd worden.

Want wat het werkverbond betreft: dat eist iets waar men nooit meer aan kan voldoen. Maar wat het Genadeverbond betreft: dat eist niet, maar dat geeft.

Onbegrijpelijk wonder. Dat is van eeuwigheid. Daar is overeenstemming geweest dat God Zijn Zoon zou geven. Hellenbroek noemt het *de Raad des Vredes*.

Hij is beloofd in Genesis 3 : 15, en het gehele Oude Testament door telkens weer. En Hij is gekomen in de volheid des tijds, toen de beloften beloofd door de Vader zwanger waren om te baren. Zie, toen heeft God Zijn Zoon gegeven, om te zijn het volkomen offer voor de zonden van Zijn uitverkoren volk, hetwelk geen engel of

heilige ooit op kon brengen. Maar Hij heeft dat gedaan met EEN offerande. Hij is gegeven als profeet, priester en koning. Volk van God, die kennis gemaakt hebt met Zijn drie ambten, welk een voorrecht. Immers Hij is als Middelaar gegeven van Zijn Vader om Zijn volk te onderwijzen. Want hij leerde als machthebbende, en niet als de schriftgeleerden. Weet u daar wat van, arme huurlingen, die niet meer hebt als een beetje studie. Daar heeft de Heere Jezus de Vader nooit voor gedankt, want het is voor hen verborgen en aan de kinderen gegeven.

En, o geliefde lezers, Hij is in de tweede plaats gegeven als Priester. Ga maar naar het kruis, waar Hij uitgeroepen heeft: mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten. Maar Hij heeft ook uitgeroepen: *Het is volbracht*. Hij nam de rechtvaardige en eeuwige scheiding weg, die wij gemaakt hebben tussen de Heere en onze ziel. Voldeed met één offerande de schuld voor eeuwig die wij gemaakt hebben.

Hij is gegeven als Koning, om Zijn volk te bewaren en te beschermen.

Het zijn een poos geleende panden geweest van de duivel. Maar Hij heeft als die STERKGEWAPENDE de duivel de vaten ontroofd.

Ik heb eens een leraar uiteen horen zetten uit Jesaja (onvergetelijk) het woord: 'Maar te dien zelve dag zal de Heere op de bazuin blazen. Dat is: gebruik maken van het evangelie. En dan zouden die komen, die in het land van Assur verloren waren en de heengedrevenen van het land van Egypte. En die zouden de Heere aanbidden op de Heilige Berg te Jeruzalem, en het wonder uitroepen dat ze nog leefden.'

Mijn ziel zonk weg toen ik dat hoorde. Toen zag ik Gods gangen op grond van Gods Woord. Toen heb ik de gang van God met mijn ziel en met mijn persoon, in de Bijbel vernomen, ja, dat God Bijbels met mij gehandeld had.

Daar kan ik niet over uitgedacht of geschreven komen. We zijn in ons schrijven misschien wel een beetje te persoonlijk voor velen die dit lezen. Maar ik heb het nooit gezocht, maar BEN gezocht en heb mij verloren in de wille Gods.

En daarom durven we gerust te schrijven dat het werkverbond EIST, maar het GENADEVERBOND GEEFT.

A. Schreuder

EN DAAROM

Geliefde lezers, zoekt maar niet meer naar het graf van Mozes, want dat vindt ge niet. En zet geen ladder meer tegen de vijgenboom, want er zit geen vrucht meer aan. Ge zult misschien zeggen: moeten wij dan geen goede werken doen?

Maar hoe moeten wij ze doen? Uit het geloof, naar Gods Wet en tot Gods eer. Zijn dat vruchten van een vijgenboom die vervloekt is? Geen sprake van.

Ons portret leest men in Romeinen 3, en daar vind ik geen goede werken die voor God bestaan kunnen en geldig zijn. Want ze zijn en blijven een wegwerpelijk kledingstuk. Ik denk wel eens: Er worden veel portretten gemaakt. Maar van Romeinen 3 heb ik er nog nooit een gezien. Een mens kan zonder God niet worden wat hij is, maar als Gods Geest er maar aan te pas komt is het een vanzelfheid.

O, arme lezers, die buiten die zaligmakende kennis leeft en sterft, die zullen aan de weet komen dat het werkverbond eist, en niet uitgeëist raakt. Want de overtreding is tegen een eeuwig God begaan en moet ook met een eeuwige straf gestraft worden. Dan zal het wat zijn om een voedsel des vuurs te zijn, en dat met een begin zonder einde.

Ik denk nog gedurig aan iemand, die onlangs tegen mij zeide: 'Ja, Schreuder, ik ben heel oud, straks gaat de deur dicht, en komt nooit meer los. Dan moet u maar denken dat ik in de hel lig.'

O, arme lezers, die u zelf nooit leert kennen als een verloren zondaar of zondares, wat

zal dat zijn om die God te ontmoeten buiten de Heere Jezus. Dan zal God wezen een verterend vuur en een eeuwige gloed. Dan zal het zijn: was ik maar nooit geboren. En het aanbod van genade in de wind geslagen. Dan zal God zeggen: waarom hebt gij naar Mij niet gehoord. Ik heb Mijn handen uitgebreid en gij hebt niet opgemerkt. Ik heb aan de deur van uw consciëntie gestaan en geklopt, maar gij hebt niet opengedaan. Ge zijt doorgedaan. Wees toch uit liefde gewaarschuwd.

Over het werkverbond raken we nooit uitgepraat of geschreven. Want dat blijft doorlopen op de mens die daar niet van verlost wordt. En die eis zal eeuwig blijven op de kop der goddelozen. En daarom zal er nooit door een enig mens aan kunnen worden voldaan. Maar welgelukzalig is de mens, waar die eis voor op een ander is gelopen, namelijk op de Heere Jezus. Want in Jesaja 9 wordt aangegeven: *Toen dezelve geëist werd, werd hij verdrukt. En de straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.*

Namelijk voor degenen die in Hem begrepen zijn van voor de grondlegging der wereld. Dan wordt het geen eisen, maar dan is het geven. En dan is Mozes begraven, en niemand vindt het graf. Want Christus heeft de eis en de vloek begraven, en niemand vindt zijn graf. Dat zullen Gods kinderen nooit meer vinden.

Maar denk er om, ik ben geen antinomiaan, die zegt: de wet is mij een dood lijk geworden, en leven dan maar raak. Want die zeggen dat Jezus voor al de zonden die ik gedaan heb en nog doe, Borg is geworden. Maar Paulus zegt: Jaag de vrede na en de heiligmaking, zonder dewelke niemand de Heere zien zal. Want waar Christus de eis en de vloek begraven heeft, op grond van de voldoening aan het kruis, daar heeft hij hem als een regel en een wet der liefde meegenomen, opdat Zijn kinderen de Wet als een regel der liefde terug zouden krijgen, en om hun geestelijke armoede te beoefenen en de diepe stijl afhankelijkheid. Paulus had de wet ook teruggekregen. Want hij zeide: Maar als het gebod gekomen is, zo zijn de zonden weder levendig geworden; doch ik ben gestorven.

Waar was hij aan gestorven? Wel, om uit de werken der wet gerechtvaardigd te worden, opdat geen vlees zou roemen, anders dan in Hem, Die het einde der Wet was geworden voor Paulus.

Dus er is een groot verschil: een eisend verbond en een gevend verbond. Het eisverbond leert ons: doe dat, en gij zult leven. Maar het genadeverbond zegt: leef en doe dat. Het werkverbond zet het werk voorop en dan leven. Maar het genadeverbond zet het leven voorop en dan het werk. Dus Paulus zegt: werk uws zelfs zaligheid met vreze en beving, namelijk met kinderlijke vreze. En dat hebben we niet, tenzij, dat wij het gemaakt worden door waarachtige bekering. Daarom is het zo noodzakelijk dat wij overgaan uit de dood in het leven, en vanuit Adam in Christus, en vanuit het werkverbond in het genadeverbond. Anders blijft de mens hangen in het: doe dat en gij zult leven.

De mens moet leren om uit de verdiensten van Christus te leven om te verstaan dat hij van het gegeef moet leven. Ik kan er maar een klein stipje van aanroeren. Want het beleven zegt nog, zoveel meer. Wat de kennis van God in Christus betreft, dan zijn we dwaas en weten niet

Dat de Heere, lezers en lezeressen, mocht geven om het geheim te verstaan; het onderscheid tussen eisen en geven, waarin Christus opgelost moet worden en hier moet gebeuren, zal het wel zijn op de reis naar de eeuwigheid. Wat ik u van harte toewens.

A. Schreuder

ZEER OPMERKELIJK

In Genesis 7 vers 18 staat geschreven: "En de wateren namen de overhand" Zeer opmerkelijk dat dit in de Bijbel opgetekend staat. Immers, daarin is voor Noach do eerste wereld vergaan.

En och, geliefde lezers, zal het wel zijn dan moet voor elk mens de wereld vergaan als gevolg van de zonde, De zondaar of zondares moet zijn leven verliezen en di lust in de zonde. Want zodra de mens zijn leven verliest in de wereld verliest hij of zij ook de lust in de zonde. Dan worden de sluizen des afgronds geopend, en de zondaar leert door Geesteslicht zien en geloven hoe dat de hemel voor hem of haar gesloten is. En niet anders dan vloek en toomt voor hem open staan en er geen ontkomen is, tenzij dat er een ander voor hem of haar in de plaats treedt en voor hem betaalt wat hij schuldig is. De zondaar of zondares komt nooit uitbetaald, want er is tegen een eeuwig God gezondigd, en zal op alles de vloek rusten wat hij of zij in het leven gedaan heeft.

Lees Deuteronomium 28 maar, waar de Heere eerst al de zegeningen uitspreekt over diegenen die in Zijn wegen wandelen en Zijn wacht waarnemen Dan zal op de arbeid van al degenen die Hem vrezen Zijn zegen rusten, al zou het ons nog zo tegenlopen. En al zouden wij het ten kwade denken, dan zal God het nog ten goede denken. Want Gods kinderen leven niet uit de linkerhand Gods, maar uit de rechterhand, als een teken van eer en gunst.

Maar daar ligt weer tegenover: al de vloeken die de Heere door Zijn knecht Mozes heeft uitgesproken, die zullen komen over de goddelozen, die de Heere prijs geven. Maar in Genesis 7 lezen we dat de sluizen des hemels werden geopend. O, dat daar de eeuwige volmaakte deugden Gods zich in openbaarden, om uit en door recht en liefde de wereld te doen vergaan, als gevolg van de zonden. Maar uit liefde de ark gebouwd, om daarin de kerk te bewaren. Waar toch ook de duif een type van geweest is, die op het dode aas haar leven verloren had en terugkeerde om door de hand van Noach weer ingelaten te worden.

Wonderlijk, geliefde lezers, is het met dat duifje. Zij heeft zelf het venster niet geopend, maar Noach stak zijn hand er naar uit. Want ze wenste oprecht binnengelaten te worden, en niet als een dief en moordenaar.

God heeft kinderen die niet liegen zullen, want de Heere maakt ze oprecht. De duivel is een leugenaar, al zegt hij soms de waarheid. De mens is uit de vader de duivel en is een leugenaar.

Maar die uit God geboren zijn, zijn Waarheid in Hem. Want voor hen zijn de sluizen des hemels geopend, om te verstaan dat daardoor de sluizen des afgronds worden ontdekt; om hem te doen verstaan uit welke grote nood en dood ze zijn verlost geworden. O, dat openen van de sluizen des hemels, daar is onze ervaring te gering en ons verstand te eindig voor, om daarvan te schrijven. Dat is eeuwigheidswerk.

En dan denken we aan de wateren waarvan Ezechiël spreekt, die eerst raakten aan de enkelen en daarna aan de dijnen en daarna werd het een geheel zwemmen.

O, dat onuitsprekelijke voorrecht zich geheel te verliezen in de eeuwigheid, daar is geen begin en geen eind.

En och, ik wenste wel al de lezers van harte toe dat te mogen ervaren eer het eeuwigheid wordt. En zoudt u het mij alstublieft willen laten weten als het gebeurde?

A. Schreuder

VERWISSELING VAN LEDEN

Wij lezen in Rom. 6 vers 19 een eigenaardige Verwisseling, niet van klederen, maar van leden. Het is een eigenaardige uitdrukking van de apostel Paulus die toch wist wat hij zei en schreef. Want hij was onderwezen in grote verborgenheden. Hij was kort en krachtig onderwezen in eeuwigheidszaken wat ook in Romeinen 6 is gebleken, waarin hij van verwisseling van leden spreekt en schrijft.

Geliefden, het zal voor velen misschien wel vreemd klinken als ge dat leest. Maar toch zijn ze gelukkig, die het moge verstaan, wat dat zeggen wil, omdat niet te verstaan of te begrijpen maar om noodzakelijk in het leven. Wij zijn van nature allen gevallen mensen, in onze eerste ouders Adam en Eva. En hebben daar onze leden gesteld tot wapens der ongerechtigheid. En zullen ze nooit weer stellen tot wapens der gerechtigheid. Want dat is het werk van Gods lieve Geest.

O, geliefde lezers, wat zijn ze gelukkig, die dat door Gods genade mogen beleven door waarachtige bekering en die verwisseling in te leven. Die kan zijn geluk niet voorzien. Want als onze leden moeten dienen tot een voedsel des vuurs, de voeten die het kwade of de zonde hebben nagelopen, de ogen die daarvoor gebruikt en de oren en het hart dat vol is om het kwade te begeren. En het zal dan stokebranden zijn. Wat zal dat uitmaken. En dan geliefden niet verbranden, maar eeuwig branden zonder te verbranden. Daarom, doe toch onderzoek, waar de reis naar toe gaat. De apostel was geen dode machine, die maar een beetje letters de gemeente van Romeinen voorhield, maar zaken, die de eeuwigheid verduren konden.

Het was geen letterknecht, die maar wat stond te bassen gelijk er zo vele doen. Maar hij zegt: alzo stelt nu uwe leden tot wapenen der gerechtigheid tot heiligmaking. Hij wilde zeggen: zet de voeten op de weg des vredes en wendt mijne ogen en oren van de, ijdelheden af en neig mijn hart niet tot kwade zaken of daden. Want hij wist dat in de gemeente van Rome God mensen had bekeerd, die het van God geleerd hadden wat het was om leden te verwisselen.

Nu zal ik mezelf niet te veel noemen, maar het is me niet onbekend gebleven wat ik schrijf. En hoop ook tweemaal geboren te zijn, en ook eenmaal gestorven te zijn en hoop ook tweemaal vreemdeling geworden te zijn en de tweede dood die wacht nog maar komt op Gods tijd.

O, geliefde lezers, ik kan niet genoeg waarschuwen voor die stap, dien gij eenmaal doen moet en dat voor eeuwig. En dan de handen vol vuur, in plaats van de palmtakken van eeuwige overwinning.

O dan dat eeuwig had ik ..., had ik maar. Och dat het nog ingeleefd mocht worden die ledenverwisseling. Door verwisseling van stand in stand en van staat in staat en van hoofd in hoofd. Want met een beetje Godsdienst komen we er niet. En nu gebruik ik geen maatstaf, maar mag toch zeggen wat Gods Woord zegt: waar de worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust. En dan zoveel dagen en zoveel nachten, weken, maanden en jaren en God te hebben laten varen.

Als ik dan nog terugdenk, hoe ik op 21ste jaar voor de Rechter van hemel en aarde moest verschijnen, en moest inleven. rust noch vrede werd gevonden om mijn zonde, in mijn beenderen dag of nacht. En al mijn best deed om die slag in mijn hart te ontgaan. Zelfs naar Apeldoorn ging op de sabbat en 's middags aan het eten zat en een vork vol met eten in mijn mond stak en de uitroep deed: God heeft het gewonnen. Daar werd het: "ik werd overmocht". We gaan er niet verder op in. Maar dit weet ik, dat dit twee voorname punten zijn om nooit te vergeten: om het door God te verliezen en het ook door God te winnen. En toen is de strijd aangebroken tussen vlees en Geest. Misschien later nog eens iets ervan als de Heere dat geeft.

A. Schreuder

HARTEWENS

Daar ik me nu nederzet om een stukje in de Kerkbode te schrijven, en door lichaamszwakte niet in staat ben geweest om in de gemeente mijn werk te doen, zou ik verder in willen gaan op het, vorige geplaatste in de Kerkbode.

Onlangs kwam iemand bij me op bezoek, en die vertelde me, dat, als een mens ontdekt werd, hij eerst kennis maakte met het hogepriesterlijk ambt van de Heere Jezus. Wat voor mij Frans is. Maar persoonlijk heb ik mijn verloren toestand, dat ik tegen een heilig God gezondigd had ingeleefd, en daarna met Zijn eeuwige deugden in aanraking gekomen. En het allereerst met de deugd van zijn rechtvaardigheid, die nooit toelaat de mens zalig te doen worden, tenzij dat daar aan voldoening is geschied. En wist niet eens dat er een Jezus was. O, wat zijn er een mensen die altijd de Heere voor zijn. Maar ik voor mij wist dat er een mogelijkheid was om zalig te worden. De Heidelberger wist het ook niet, want die vroeg: is er nog een middel om deze welverdiende straf te ontgaan, en wederom tot genade te komen?

En neem het voorbeeld van de moordenaar aan het kruis, die kon verloren gaan, want hij nam het oordeel over en rechtvaardigde Christus. Voor hem is het eeuwig meegevallen. Hem is de Heere ook voor geweest en hij heeft het verstaan en ontmoet. O, ik ben zo blij, dat God mij ook altijd voor is geweest. Want wat zegt Groenewegen: ik was verkoren, eer ik was geboren, hoger dan de sterren staan. Maar toen de Heere met mij kwam te onderhandelen omtrent Zijn eeuwige deugden, en het onmogelijk werd dat God van Zijn recht afstand kon doen. En God de Vader een Borg nodig had van Zijn zijde als ik van mijn kant er één nodig had. O, want ik zag met geopende ogen dat het recht van God mij niet toeliet om eeuwig zalig te worden en met God verzoend te worden, als aan dat recht geen voldoening was geschied.

En dat de eeuwige liefde Gods de kerk niet losliet. En dan de grote levensvraag: *hoe zal Ik u onder de kinderen zetten en geven u het gewenste land?* Dat was geen vraag van de zijde Gods alsof hij dat niet wist, maar het was alsof ik geplaatst werd voor die grote levensvraag.

Zal u er Mijn recht aan wagen en denken als ik maar zalig wordt?

Neen geliefde lezers, dan krijg je net zo veel liefde voor Gods recht als voor Gods liefde. Want het zijn twee volmaakte deugden in God, die nooit met elkaar in strijd zijn of komen.

En daarom, het aanbiddelijke wonder dat God God kon blijven en ik zalig worden kon. Maar nog groter toen de zaligheid in mijn ziele verheerlijkt en toegepast werd! Dan wordt er iets van verstaan: om twee maal een vreemdeling op aarde te worden. Toen heb ik gezwefd op een avond door de dennenbomen op de Ganzekamp en gezegd wat doe ik langer hier en was hier niet meer thuis. O, daarom heb ik het nooit op kunnen krijgen wat dat is, een gekend mens te zijn voor dat wij God kenden. Daarom is alles wat God doet in en aan de zondaar of zondares een eeuwig wonder. De verkiezing is een wonder, de roeping is een wonder, de rechtvaardigmaking een wonder, de heiliging is een wonder, en wat zal dan de heerlijkmaking een wonder zijn. Daar zal ik maar niets van schrijven want daar ben ik niet aan toe.

Mijn oude vriend Cobus Hendriks uit Lunteren greep mij eens bij de handen vast en zeide: "blijf niet te lang weg, want we zijn beiden voor de Hemel bestemd".

Het ging mij door hart en ziel heen. En nu is hij er al, maar ik hoop er ook te komen, al moet ik misschien nog een poosje blijven. Ik weet het niet, Gods tijd is de beste, al kiezen wij hem het leste.

Geliefde lezers, zijn er ook nog catechisanten die dit lezen? Vergeet niet de vermaningen en waarschuwingen, waarmede we als een arme dwaze u aangesproken

hebben. Want eenmaal wordt het werkelijkheid wat ik u schrijf; en wij zullen na dit leven elkander mogelijk nooit weer spreken, maar het zal dan wat zijn als het een drop water zal zijn geweest op een gloeiende steen. Denk aan de rijke man, die vroeg om een paar druppels water om zijn brandende tong te verkoelen; die hem niet werden gegeven. Die hij wellicht zoveel gebruikt had om te miskennen, dat Gods Woord en Gebod van een eeuwige betekenis was tot zijn behoud of ondergang. O, arme, arme jeugd, nu vreugd in de jeugd, maar straks zal het zijn: was ik maar nooit geboren; als bevestigd zal worden wat Ps. 36 zegt: daar zijn de werkers van het kwaad, gevallen in een jammerstaat, waarin zij hulpeloos sterven. O, kon ik jullie maar eens laten zien, wat ik gezien heb en laten geloven wat ik geloofd heb. Dan ben ik er zeker van overtuigd dat het dan met de wereld en de zonde voor goed af is. Mocht de Heere het nog willen zegenen is mijn hartewens!

A. Schreuder

TOESPRAAK GEHOUDEN BIJ DE INGEBRUIKNEMING VAN DE NIEUWE KERK OP 23 FEBRUARI 1967

Ouderling A. SCHREUDER was de laatste spreker namens de kerkeraad:

Geachte ds Verhoef, kerkeraad en predikanten, die hier tegenwoordig zijn en al de afgevaardigden uit de classis en de gemeenten.

Ik had er niet op gerekend, dat ik deze kansel nog zou betreden, maar ik sta erop. Mijn krachten worden minder, dus ik zie een afgaan, een heengaan, maar ik sta erop en nu ben ik wel blij, dat ik hier een ogenblik mag staan. Ik heb meegeholpen de eerste steen te leggen. Of eigenlijk de eerste steen kan nooit gezegd worden, want die is gelegd in de eeuwigheid.

En in de tweede plaats is hij in Genesis 3 vers 15 gelegd en in de derde plaats is hij in mijn hart gelegd, daar komt het op aan, want om over het kindje te spreken, dat is geen kunst, maar om het kindje goed uit te pakken, daarvoor moet er ervaring zijn. Dan moeten we door Gods lieve Geest ontdekt worden. En nu zijn we vanavond in een gelegenheid, dat we het ene gebouw verlaten en dat we het ander intreden. En nu kan ik niet zeggen, dat ik daar droefheid over voel. In het minst niet, hoor. Ik ben blij, dat het gebouw verrezen is en dat er meer mensen een plaats kunnen krijgen als er voorheen konden krijgen alhoewel ik moet zeggen dat er gedenksteden liggen in het oude gebouw. Die neem ik niet mee, die laat ik achter, net zo goed als Jakob. Die moest ze ook achterlaten toen hij stierf. Ik laat ze ook achter, maar toch liggen ze in mijn geheugen. Dan heb ik daar ervaringen opgedaan in het bijzonder dat altijd te erkennen valt. Dus ik veracht het oude gebouw niet, dat we achterlaten, maar het was te klein.

En ik ga in het bijzonder erkennen, dat God zo goed geweest is ons een ander gebouw te geven, een ruim gebouw een groot gebouw en een goed gebouw. Niets geen bijzondere kunsten, zoals dat soms al eens veel gebeurd, maar dat is hier ook niet. Maar ik heb van mijn leven ook gekerkt, niet in zo'n kerk als hier, ook niet in één, zoals achter ons ligt hier, maar ik heb van m'n leven ook gekerkt in een schaphenhok. Dan zat je zomaar in de mest met je stoel en met je bank, maar het grootste van alles was, daar zaten schapen in en daar heb me wel eens over verwonderd. We zien de kerk van alle kanten uitbreiden in de ruimte, in de rondte, in de omvang maar we zien haar niet in de diepte groeien. En wat zou ik blij zijn, als ik dat nog eens mocht zien, mensen te ontmoeten, die innerlijk schapen waren en die in de diepte groeien. Want schapen zijn er genoeg, daar hoeft je niet over in te zitten, want wie houdt zich niet voor een schaap. Maar denkt erom, kom er niet te kort bij, want dan zijn het grijpende wolven, zo gauw als je ze aan de jas trekt. Maar God heeft toch altijd schapen gehad. Die zijn voor God gevallen, voor de waarheid gevallen en naarmate de Heere ze geëoefend heeft in de grondslagen der Goddelijke bediening; altijd vielen ze aan de zijde Gods. Waarom? Daar had God hen gebracht.

En nu hoop ik, ds Verhoef, ik hoop geen mens te ontzien, ook geen dominee, ik hoop, ds Verhoef dat u jaren gebruik mag maken van het nieuwe kerkgebouw en dat u die spijs uit moogt delen die Paulus ook uitgedeeld heeft. En dat waren drie soorten spijs. De kinderen, de zuigelingen gaf hij melk; die wat meer opgevoed waren in de geestelijke Godskennis, die kregen moeskruident en die nog meer geëoefend waren, die gaf hij vaste spijs. Maar dat waren er niet zoveel. Niet vele vaders, zegt Paulus, niet vele vaders, maar weinigen.

Maar dit hoop ik van harte, dat er nog eens schapen toegebracht mochten worden, die innerlijk schapen zijn, waarvoor God u nog moge gebruiken als leraar van de gemeente van Barneveld.

Want we reizen naar de grote eeuwigheid en ik denk nog wel eens aan ds Fraanje, dat hij stond op de stoel en dan pakte hij zijn zakdoek in zijn hand en dan liep het zweet eruit en dan zei hij: "Gemeente, ik zou u graag eens even boven het oordeel willen laten luisteren, wat het zeggen wil om straks eeuwig buiten te blijven".

Hier in een mooie kerk, in een grote kerk gezeten te hebben, Gods Woord beluisterd en er straks eeuwig mee buiten te blijven, dat zal wat zijn! O, dat God van de hemel nog de gemeente gedenken moge in dier voege, dat er nog eens schapen werden toegebracht, waarvan de Koning der kerk zou kunnen zeggen en mocht zeggen: "Het Zijn Mijn schapen, die moet Ik ook nog toebrengen".

En daarom hoop ik, ds Verhoef, dat u nog mag gebruikt worden, want de zaken zijn tenslotte eenvoudig, maar wij moeten het van God aan de weet komen, want Die slaat eenvoudigen gade en Hij gedenkt krachtens Zijn eeuwig verbond.

En daarom, de Heere mocht u allen gedenken, de gemeente, de kerkeraad, diakenen, ouderlingen en ds Verhoef.

En we zeggen ds Verhoef tevens hartelijk dank voor de trouwe medewerking die hij verleend heeft om het kerkgebouw te verkrijgen. En de gemeente zeggen we in het bijzonder hartelijk dank voor de gaven, die ze geschonken heeft, want het is nog met kleine moeite mogen geschieden om zo'n kerkgebouw te zien verrijzen.

En dan wil ik dit voorts nog zeggen, gemeente van Barneveld: ik sta hier nog, het kan heel kort zijn dat ik soms weg ben, ik sta hier nog, maar denkt erom, wie dat het ook is, wij moeten van God bekeerd worden. Want op de dag van heden hoeft dat niet meer. Dan zeggen ze: "Ja. je hebt dat maar te geloven en aan te nemen". Maar zo is het niet, Wij moeten tot God bekeerd worden om te weten, dat we Gods eigendom zijn.

En dus, de Heere mocht het gebouw willen gebruiken, ds Verhoef willen gebruiken, de kerkeraad nog willen gebruiken om nog stenen toe te voegen tot dat fundament, waar Christus het Hoofd en de eeuwige Koning van is. Zo zij dat.

En nu wens ik nog te zingen Psalm 116 vers 11 en 12.

NAGELATEN BRIEVEN

Geliefde vrienden en broeder W. van R.

Ik hoor of zie je niet. Ik dacht ik zal hem eens schrijven. Ik lig op het ogenblik in Bennekom in het ziekenhuis en heb nu gelegenheid. Ik ben voor een maagzweer en bloedverlies in het ziekenhuis, maar het gaat heel goed, en ben misschien na een korte tijd weer terug. De Heere die maakt het goed, Hij heeft nog nooit kwaad gedaan. Maar wij moeten goed kijken, anders zouden wij kwaad, goed noemen, en goed kwaad. Asaf heeft niet goed gekeken voor hij in het heiligdom kwam. Ik heb in het ziekenhuis vernomen dat doktoren geen kinderbrood lusten. Want er was een dokter die keek in één van de boeken die ik bij mij had. Ik zei, meneer dat is niets voor U, het was Elisa Coles. Ik zei, daar wordt het kinderbrood in uitgedeeld, tot genezing voor ware patiënten. En U bent dus dokter en geen patiënt.

Hoe gaat het met U? Uw jaren worden ook hoog, kom nog eens een keertje kijken en doet de groeten nog eens in mijn hand Het kan nu nog. Het is al weer zo lang geleden dat wij elkaar ontmoet hebben.

Geliefde vriend ik hoop en wens U het nodige toe voor tijd en eeuwigheid, en bovenal het welvaren voor uw ziel.

De hartelijke groeten van mij en mijn vrouw aan u en uw schoonzoon met zijn kinderen.

A. Schreuder

Bennekom ziekenhuis.

Geliefde vriendin,

Hoe gaat het er mee, ik hoor niets van u; is God niet verder goed als net in uw huis? Dat is een klein beetje hoor. Hij is toch eeuwig goed, dat zal zelfs nog op de poort van de verdoemenis staan, zowel als aan de poort des hemels, of durft u de volmaakte deugden van God te scheiden, dat kan toch niet, de kerk heeft er van gezongen in Ps. 138, door al Uw deugden aangespoord, hebt Gij Uw woord en trouw verheven. Mij dunkt dat kleine poosje dat u hier bent, geef die tijd maar aan God en besteed hem wel. Zaait aan alle wateren en zend de voet van de os en de ezel. u kunt er niets mee verdienen en ook niets meer verliezen, maar God blijft het waard, begraaft uw talent niet, stopt het niet in de aarde. Want die heeft zal gegeven worden, maar die niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft. Ziet dat ge een goed paspoort hebt, eer u de tijd met de eeuwigheid verwisselt, waarop dan een goed adres staat, namelijk, de Heere onze gerechtigheid. Want die is in Christus voldaan.

O, geliefde vriendin, ik heb u jaren gekend, ik hoop dat u geen vreemdeling bent met een Mefibóseth van het land van Lodebar en dat u geen vreemdeling bent, om met Mefibóseth voor het recht en de liefde te bukken en straks als u het hoofd neerlegt, mede aan te zitten aan des Konings tafel. Hier laat ik het bij, hopende dat God, dat grote raadsel zal oplossen tot u en mijner eeuwig welzijn, dat zei zo.

A. Schreuder

Bennekom Streekziekenhuis

Geliefde vriend en broeder in de genade.

Daar ik niets van u hoor en bemerk en ik heden de tijd heb, zal ik u eens even een lettertje schrijven en trachten eens te zien, of er nog vuur in die oude kool zit. Ze zeiden vroeger wel eens tegen mij, u hebt te veel vuur, u moest meer licht hebben en

minder vuur. Maar ik heb vernomen God komt op zijn tijd, die dempt dat vuur wel eens en trekt het licht soms wel eens een beetje in, maar blaast het nooit geheel uit. Want degene die zien of liever ziende gemaakt zijn, zullen niet weer terug zien, God doet geen half werk.

Ik moest onverwachts naar het ziekenhuis met een maagzweer die door gegaan was, waardoor ik veel bloed verloren ben. Toen zei de vrouw tegen mij, zie je daar niet tegenop. Ik zei tegen haar, ik ben blij, dat het vereffend is tussen God en mijn ziel wat vereffend moest worden. Maar ik was nog maar even in het ziekenhuis, of ze zeiden tegen mij: hebt u de mond niet te wijd open gedaan, maar ik zei zachtjes, liggende tussen de andere patiënten, tegen de duivel: u kon wel eens te laat komen en ik kreeg te bemerken, dat de Heere toch meegegaan was, terwijl ik tevens overdacht Ps. 77:

*Ik zal gedenken hoe voor deze,
ons de Heer heeft gunst bewezen.
Ik zal de wonderen gadeslaan,
die Gij hebt van ouds gedaan.*

En toen dacht ik een ogenblik dat is toch ook oud brood, maar daar werd ik zo beschaamd mee, want ik zag dat de Heere hem daarbij bepaalde, de dichter zijn eigen daar niet bij bracht, maar God bracht hem erbij. De Heere is toch altijd de eerste. Daarna werd ik nog een ogenblik bepaald bij Ps. 89 : 14:

*Dan zal ik hen die dwaas en wrevelig overtreen,
bezoeken met de roe en bittre tegenheen.
Doch over hen mijn gunst en goedheid nooit doen enden.
Niet feilen in mijn trouw, nog mijn verbond ooit schenden.
Ik zal nooit herroepen hetgeen ik éénmaal hebt gesproken.*

Geliefde vriend, dat *nooit herroepen* dat God éénmaal in Christus van vrede en verzoening heeft gesproken. Toen ben ik een paar verzen gaan zingen in het ziekenhuis. Tegenover verpleegsters en patiënten, gaf de Heere ruimte. Het is een wonder, het geloof staat nergens voor. Het is geen wonder dat Ledeboer zegt: *het geloof is een wonderding en de zondaar is een zonderling.*

Och geliefde vriend, u zegt misschien oud en koud, maar Jozef leeft nog, heeft nog volle pakken als wij maar komen met lege zakken. Hier laat ik het bij en wens u van harte sterkte toen en uw kinderen en kleinkinderen en dat de laatste dagen nog de beste mogen wezen.

A. Schreuder

Bennekom, Streekziekenhuis

Geliefde vriend en broeder.

Wat het ambt betreft als ouderling meelevend en mee dragende, wat ik heb vernomen. Ik ben blij dat u nog voor de kerk leeft en dat God dat nog geeft, om elkaar nog tot een hand en een voet te mogen zijn. Veel meer gun ik u nog in de kerk te mogen leven. Want geliefde vriend wij moeten in de kerk een plaats krijgen, want wij moeten binnen de muren zijn, de dichter van Ps. 84 zingt van *in mijn Bondsgods woning* en om er in te komen is net zo onmogelijk, als dat wij in staat zijn om de sterren van de hemel te plukken. Ik hoop dat u er wil komen, zoals God ze daar binnen brengt of zet. En dat gaat dan zo gemakkelijk, dat u er niets aan hoeft te doen, mij dunkt goedkoper kan het niet. Zalig worden gaat vanzelf of geheel niet.

Ik denk heden nog aan Jan de Ruiter, die zei toen de Heere zijn ziel redde, hij toen

was gaan praten als een ekster en gaan zingen als een lijster. En hij had de grote ruil mogen doen. Jezus had zijn schuld over genomen en daarvoor betaald en Hij kreeg de genade, het kostte hem geen cent, dus goedkoper kan het niet. Het is toch zo eeuwig vrij, en dat vloeit nu alles uit het eeuwige vrije soevereine welbehagen. Het is geen wonder, dat Jan de Ruiter zei:

De Heere kwam om het mijne,

het is wonderlijk gegaan.

De Heere gaf mij het Zijne

en deed een ander in mijn plaats staan.

Geliefde broeder en medeouderling, er zijn drie soorten broeders, natuurlijke broeders, ambtelijke broeders en hemelse broeders, dat zijn diegenen die de Hemelse roeping deelachtig zijn.

Ik hoop dat u onder de laatste mag behoren, anders zou u beter nooit geen ambtsdrager kunnen zijn. u mocht nog behoren bij een Nathanaël, waarin geen bedrog was, want hij was in Jezus aangemerkt en Jezus zag hem in zichzelf aan en dan is er in de kerk geen bedrog, want ze zijn er gisteren of eergisteren niet in gekomen, maar ze zijn er van eeuwigheid in.

Vriend, ik ga eindigen met schrijven, want ik kom toch aan geen eind, ik hoop dat u het verstaat. Het gaat goed met mij en ik hoop met een enkele dag weer thuis te zijn. Het grote voorrecht een huis te hebben, niet met handen gebouwd, maar eeuwig in de hemel. Ik kan hier best zijn want God is goed en dan kun je overal zijn. Verder de hartelijke groeten van mij en de welvaart voor uw ziel.

A. Schreuder

Geachte vriend en broeder A. v. d. S.

Daar ik op het ogenblik in Bennekom in het ziekenhuis lig, heb ik de tijd om u een lettertje te schrijven, met de bekentenis, dat het heel goed gaat en dat ik met een korte tijd wel weer thuis zal zijn, wat ik ook hoop. En hoe gaat het met U, verlangt u naar huis, of hebt u nog geen haast. Of staat u uit te kijken, wanneer de Bruidegom komt. u moet er maar op rekenen dat hij komt. En als Hij komt, komt Hij niet tevergeefs. Hij brengt zijn loon mee, dat weet u wel, steekt geen geld in de zak, want die Hemelse Jozef moet van ons niets hebben. Hij is rijk genoeg om uit te betalen. Wij moesten ons zelf wel schamen om nog wat mee te brengen. Wat moet Hij met hout, hooi en stro en stoppelen doen? Dat is een zaakje voor het vuur. Wat zal het een wonder zijn daar niet op te reizen en te leven en straks te sterven. Maar wij hopen en verwachten dat u failliet zijt gegaan en hebt afgekeurd wat God eeuwig heeft afgekeurd. En dat u bij dat arbeidsloon mag behoren wat voor zijn aangezicht is.

Nu God gedenke u en in den Grote Voorbidder in de Hemel.

De hartelijke groeten van mij en mijn vrouw.

A. Schreuder

Aan de familie P.

Daar ik heden in het ziekenhuis lig, zet ik mij een ogenblik neder om u en Uw man een lettertje te schrijven. Ik ben in het ziekenhuis in Bennekom voor een maagbloeding en heb veel bloed verloren. Ik ben vrijdag naar het ziekenhuis gegaan, waar ze mij direct bloed hebben toegediend, maar knap nu mooi op. En omdat u een plaats in mijn hart gekregen hebt, kan ik u niet vergeten. Ik heb vanmorgen nog hartelijk gezongen, Ps. 89 : 14:

*Dan zal ik hen die dwaas en wrevelig overtreen,
bezoeken met de roe en bittre tegenheen;*

en wat er verder volgt. Ik kreeg er nog even een levendige indruk van, van dat *nooit herroepen van God, wat Hij éénmaal heeft gesproken*. Hetgeen uit zijn mond is gegaan blijft vast en onverbroken.

Als ik niet met die God in onderhandeling was gekomen en die God in Christus niet had leren kennen, *mijn God waar was mijn hoop en moed gebleven, ik was vergaan in al mijn smart en rouw*.

Och geliefde vriendin als ik daar aan denk dan kan ik wel twee weken schrijven en soms geen twee minuten. Het gaat heel goed en vanmorgen met moed. Zie hier een enkele letter.

Verder de hartelijke groeten van mij.

A. Schreuder

EEN BRIEF AAN DE GEMEENTE

Ik zou gaarne een enkel woord tot de gemeente willen richten van mijn zijn in het ziekenhuis. Toen ik er heen moest, zei de vrouw tegen mij, bij je niet bang om naar het ziekenhuis te gaan? Toen gaf ik haar als antwoord, dat kan ik niet zeggen. Maar ik ben blij dat het tussen God en mijn ziel is afgehandeld. Maar ik kwam in het ziekenhuis tot overdenking en werd bepaald bij Psalm 77.

*Ik zal gedenken hoe voor deze
mij de Heere heeft gunst bewezen,
ik zal de wonderen gadeslaan,
die Gij hebt van ouds gedaan.*

En werd geleid naar Ps. 89 : 14. Er staat in de rijm, *Ik zal nooit herroepen*, en daar had ik genoeg aan. *O dat nooit dat nooit*. En ben gaan zingen in het ziekenhuis en dacht, al valt het hele ziekenhuis in elkaar toch zal ik van die God zingen bij beurte.

*Zal zijn lof zelfs in de nacht
zingen daar ik hem verwacht.
En mijn hart wat mij mocht treffen,
tot de God mijns leven heffen.*

God gaf nog eerbied ook, want alles was stil. En in Ps. 77 heb ik gezien dat God nooit geen verschimmeld brood geeft.

En ik wens de Leraar en Gemeente in de eerste plaats van harte toe dat u hier geen plaats in behoeft te nemen in het ziekenhuis, maar als u er zijn moet zorg dan voor goede wapens die zijn er nodig. Want ik heb nog geen een pilaar vernomen die voor de hemelse melodie vatbaar is of er voor valt. De dokters lusten het kinderbrood niet, de verpleegsters hebben aan de oude waarheid niet genoeg, uitgezonderd die het beter weten. De meesten zoeken de nieuwe vertaling, ik heb er twee lezers moge overwinnen die lezen de gewone vertaling en ze zijn nog niet kwaad op mij ook.

Ze spreien het bed nog voor mij op dat is anders als met de Heere Jezus die kreeg geen bed of had geen bed dat voor hem gespreid werd.

En dan krijg ik nog mensen op bezoek die komen met een Jezus aandragen in het ziekenhuis en als u dan vraagt hoe ze aan hem gekomen zijn, dan weten ze Hem nergens te plaatsen omdat het geen gekregen Jezus is. Want die hem krijgt daar is plaats voor gemaakt. En dan wordt Christus een geschonken gave. Een Eeuwige en Goddelijke gave. Een van passe gave. Een gave op zijn tijd. En een gave op zijn plaats.

Dus ik schrijf in deze mijn wens aan Leraar en Kerkeraad en gemeente de zegen des Heeren toe van harte. En werd mede nog getroffen met de vele liefde bewijzen van de

gemeente. En zing maar gerust Psalm 77.

Want het is geen verschimmeld brood al is het oud. Het blijft het ware brood dat uit de hemel is nedergedaald.

A. Schreuder